

Gen Bin Tagisi Mak da Mandagit

But piso gen

Mak unun Jerusalem kokup papmon egek tagagit, ae Yesu da gen yagit ae pi agit unun pindak nandanyo agit, mani Yesu dakon pandetni kinda dima. Don Pita gat kalonji agek Pinjkop dakon pi agimal. Ae don Pol Banabas gat agek pi awit.

On papiagwan gen wasok wasogi da yan yosok, “On unun Pinjkop dakon Monji, Yesu Kristo dakon Gen Bini Tagisi idon da wasosok.” Ae on papia da Yesu tapmimni tonj ae pi mibili mibili asak dakon yan dagok an ibi yan nolijban komanj. Tapmimni gat ae yan dagok an ibi dakon tilakni unun minjat aminyo yoyinj dekgit, ae konj yolgit, ae minjat aminyo dakon yokwini wiririk yomgut unudon komanj. Yesu da iyi do “Nak Amin Dakon Monji” yan yosok. Ae minjat aminyo morapmi yumanj nanj yop do anek naga dakon egip egipno parekdat yan yosok. (10.45)

Mak da Yesu da pi agit do morapmi yosok, mani Yesu da gen yagit unun do morapmi dima yosok. Mibiltok Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da pi agit gat, ae Yesu da telagi pakbi sogit, ae Sunduk da Yesu ankwalgat do Mak unun do yosok. Don Yesu da jiggi mibili mibili pawit amin do bupmi nandanj yominek yoyinj dekgit unun nolisak. Mibiltok pandet kabi Yesu da pi agit unun dima nandaba pisagit, mani don yawori kanba pisagit.

Ae don miñat aminyo da Yesu dakon uwalni daganek jigi morapmi imgwit. Ae Gen Bin Tagisi dakon mibi do Mak da Yesu da kimagek pidagit unun do yosok.

Yesu miñat aminyo Pinƙop da Amin Kila Asak unun yoyik do apgut

(Kilapmi 1.1–3.6)

Jon gen yagit

(Mt 3.1-12 ae Lk 3.1-9 ae 3.15-17 ae Jn 1.19-28)

¹ Yesu Kristo, Pinƙop dakon Monji, unun dakon Gen Bin Tagisi idon da wasosok. ² Kombi amin Aisaia da gen yan mandagit:

“Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak.

Anek kositgo anoman asak.

³ Miktin amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit anɗimɗim ani, kositni pasin anmilip ani.’ ”

⁴ Gen unun da tilagon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da miktin amin da aripmi dima egipmi timon kin altagit. Altanek but tobil anek telagi pakbi sonakwa Pinƙop da diwarini yopman yomjak do yoyigit. ⁵ Anakwan Judia miktimon ae Jerusalem kokup papmon egipgwit amin Jonon kiwit. Yokwini yanƙwok anakwa Jodan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁶ Jon da ilikba pigik pan egipgut unun bit madep kinda mani kamel unun dakon dangwani ban

wasanji. Anek bit gip kinda boban napmi do wamgut. Japni unun pilak pilak ae kaban kok. ⁷ Gen yan yagit: “Amin kinda nak da manjikon apdisak. Unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak oman monjini dakon pinjinisi egisat, do kandap gwilni dakon nap pabin yigek tagi dima witalgen. ⁸ Nak pakbisi ban telagi pakbi son damisat, mani unun da Telagi Wup son damdisak.”

Jon da Yesu telagi pakbi son imgut

(Mt 3.13-17 ae Lk 3.21-22)

⁹ Unun bisapmon Yesu Nasaret kokup Galili Provins yipmanek apgut. Apban Jon da Jodan Pakbikon telagi pakbi son imgut. ¹⁰ Aban pakbikon da wijek wijek Yesu yan kagit: Kundu wital kinakwan Telagi Wup kinarim da miktimon pan unun da tilak iyikon pigit. ¹¹ Anakwan Kwen Kokupgan da gen kinda yan altagit: “Gak Monjino. Butdasi galak tan gamisat. Butno gak do tagisi asak.”

Sunduk da Yesu anjkewalgit

(Mt 4.1-11 ae Lk 4.1-13)

¹² Unudon gin Wup da Yesu yabekban miktim amin da aripmi dima egipmi timon kigit. ¹³ Kin unudon gildat 40 egakwan Sunduk da anjkewalgit. Bit kilapyo da bikbigon egakwan anjelo da anpulugawit.

Yesu da pini wasanek panjetni timikgit

(Mt 4.12-17 ae Lk 4.14-15)

¹⁴ Jon dam teban yutnon yipba yigakwan Yesu Galili Provinskon kigit. Kin Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi yan tenjenjek yan yagit, ¹⁵ “Pinjkop da Amin Kila Akdisak unun dakon bisap kwan tosok. Unun do ji but tobil anjek Gen Bin Tagisi unun do nandan gadani.”

¹⁶ Yesu da Galili Pakbi idap kidipminj kinjek Saimon gat padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapmon mabal pigakwan egipgumal. Pini unun tap kilap simil simil do pi agak amin bamot. ¹⁷ Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abinj nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ¹⁸ Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek Yesu yolgimal.

¹⁹ Yesu da timisok di kinjek Jems, Sebedi dakon monji gat padige Jon gat pindakgit. Unun bamot boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anyo anakwal pindakgit. ²⁰ Pindagek unudon gin yan yoban nandanjek datni Sebedi gat pi amini gat boron si yigakwa Yesu yolgimal.

Yesu da Kapaneam kokupmon pi agit

(Lk 4.31-37)

²¹ Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kiwit. Kin altanjek Sabat bisapmon Yesu da Juda amin da muwut muwut yutnon wigek Pinjkop gen yoyigit. ²² Gen teban yoyijdet amin da tilagon dima yagit, amin mani ton da tilagon yagit, do amin da Pinjkop gen yogokni do nandaba njaknjwarisi agit. ²³ Anakwan unudon gin konni ton

amin kinda da yan tɔdanɛk yan yagit, ²⁴ “Yesu, Nasaret amin, gak niban anɛnim do nandisal? Nin paɛɛɛɛɛɛ ak do abɛl? Nak nandan gamisat, gak Piɛkop Dakon Telagi Amɛni.”

²⁵ Yan yanban Yesu da gen tebaisi yan iyigit, “Gak gen dima yanɛk amin on yipman det!” ²⁶ Yanban koɛ da amin unun ukwayigek madepsi yan tɔdanɛk yipman degek wiɛ kigit. ²⁷ Wiɛ kiɛɛɛɛɛɛ amin da unun kaɛk wurɛɛɛɛɛɛ notni yoyiɛ yoyiɛ anɛk yan yawit, “Mao, unun ni yo kinda da altosok? On amin gen nɛwakiɛwarisi yosok. Amin mani toɛ da tilagon yosok. Koɛ gen yoyiɛban geni gu-ramikgan.” ²⁸ Yan yanakwa man bini da tepmisi ireɛ tanɛk Galili Provins ariɛmisi agit.

Yesu da Pita dakon yopmi anɛmilip agit
(Mt 8.14-15 ae Lk 4.38-39)

²⁹ Juda amin da muwut muwut yutnon da piɛɛk unudon gin Jems gat Jon gat timikban, Saimon gat Andru gat unun da yutnon wiɛɛɛɛɛɛ. ³⁰ Unun yutnon Saimon yopmi giɛɛɛɛɛɛ kindapmi soɛɛɛɛɛɛ sot anɛk pakgit. Unun dakon mibili ³¹ iyɛɛba Yesu kiɛ kisiɛɛɛɛɛɛ abidaneɛk ilikban piɛɛɛɛɛɛ. Yan aban sotni yipmanɛkwan jap noni do oman agit.

Yesu da sot amin morapmi paɛɛmilip agit
(Mt 8.16-17 ae Lk 4.40-41)

³² Giɛɛɛɛɛɛ piɛɛɛɛɛɛ piɛɛɛɛɛɛ sot amin gat koɛni toɛ amin gat kisiɛ Yesukon paɛɛɛɛɛɛ apɛɛɛɛɛɛ. ³³ Anɛk kokup amin kisiɛ morap yut unun da yomakon muwukɛɛɛɛ. ³⁴ Muwugakwa Yesu da amin morapmisi sot mibili mibili awit unun paɛɛmilip

agit. Anej konni tonj amin morapmi konni yol yomgut. Anej konj unjun nandanj imgwit, do yanj sop anjomgut.

Yesu Galili miktimon agipgut

(Lk 4.42-44)

³⁵ Wisa dima daganjakwan Yesu pilisisok pidan yut yipmanjek miktim amin da aripmi dima egipmi timon panji egek bisit pi agit. ³⁶ Anjakwan Saimon gat notni kabi gat Yesu wisinej apgwit. ³⁷ Abinj analon anej iyiwit, “Amin morapmisi da gak wisanj.”

³⁸ Yanjba yanj yoyigit, “Nak unjun amin kabi dogin dima pigim. Do nin kokup tanj ananj kwanj unjudon kinjek Pinjkop gen yoyikenj. Nak pi unjun ak do pigim.” ³⁹ Yanj yanjek Galili Provinskon dukwan dukwan kisi agek Juda amin dakon muwut muwut yut morapmon Pinjkop dakon gen yoyinej konj yol yominej agipgut.

Yesu da amin kinda wuda tebani tonj anmjilip agit

(Mt 8.1-4 ae Lk 5.12-16)

⁴⁰ Amin wuda tebani tonj kinda da unjudon kinjek njwakbenj anj iminej bisit tebai yanj iyigit, “Pinjkop da dabilon kilek tokenj do nandisal kanj, tagi anmjilip abi kilek tokenj.”

⁴¹ Yanjban Yesu da unjun do bupmi nandanjek kisitni amin unjun da kwenon witjinej yanj iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” ⁴² Yanj iyinjban unjudon gin wudani kibidanjakwa giptimni kilek tagit.

⁴³ Kilek tanĵban unĵudon ġin Yesu da amin unĵun yabegek gen tebai yaĵ iyigit, ⁴⁴ “Gak unĵun dakon mibili amin dima yoyiki. Aĵek mukwa sogok aminon kiĵek ġiptimgo yoliki. Aĵek Moses da yaġit unĵun da tilagon paret aĵaki amin da asi kilek tal yaĵ gandani.” ⁴⁵ Yaĵ yaĵban yum kaĵek kiĵ gen bin yaĵ aĵireĵ aġit. Unĵun do aĵek Yesu kokup papmon noman kisak do nandaban tidok taġit. Kokup ilenĵ ilenĵikon ġin agakwan amin morap dukwan dukwan eġipġwit Yesukon apġwit.

2

Yesu da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda anmilip aġit

(Mt 9.1-8 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu ġildat di eġi aeni Kapaneam kokupmon kiĵek yutnikon wiġakwan kokup amin da abapni dakon gen nandawit. ² Nandaĵek morapmiſi da yutnon muwuk tugaĵek diwari yomakon yiĵ tugaĵba Piĵkop dakon gen yoyigit. ³ Yoyiĵakwan amin kabi kinda apġwiron da amin ⁴ kabi da amin kisiri kandapmiyo kimakbi kinda wamaĵ unĵudon aĵapġwit. ⁴ Aĵek yutnon awiġi Yesu da buron yiġdo aĵek aminon kwa tidanĵba yut kwenon awiġiwit. Awigeĵ Yesu da si yikġit da kwenon yut tuwilba kosit piſanaĵkwan unĵudon da amin unĵun wayiġon pagakwan nap anyawot aĵakwa piġigit. ⁵ Yaĵ aĵakwa Yesu da nandaĵ gadatni kaĵek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yaĵ iyigit, “Monġi, diwarigo yopmaĵ gamiſat.”

⁶ Yanj yanban gen teban yoyindet amin diwari unjudon yikgwit unjun da buri da yanj nandawit, ⁷ “Ma, amin on ni gen nanj yosok? On Pinjkop kulabisak on! Namin amin da diwari wiririt pi asak? Unjun pi Pinjkop dagin agagi!”

⁸ Yanj nandanakwa Yesu unjun burikon da pindak nandan yomin mudanek yoyigit, “Ji nido butjikon da nandak nandak unjun nandan namañ? ⁹ Jit da tagapmi, amin kisiri kandapmiyo kimakbi yanj iyikdo, ‘Diwarigo wiririk gamisat’, bo unjuden iyikdo, ‘Pidan yalin potgo timigek pilik bamok aki?’ ¹⁰ Amin Dakon Monji unjun miktimon diwari wiririt dakon pi asak do yanj mudan ibi yanj nandaba pisosak do on amin anmilip aben.” Yanj yanek amin kisiri kandapmiyo kimakbi yanj iyigit, ¹¹ “Nak gayisat, pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.” ¹² Yanban unjudon gin amin morapmi da dabilon yalin potni timigek abigigit. Yanj anakwan amin kawit unjun da tamtam yanek Pinjkop anjkinjek yawit, “Yo kalugisi altanban koman!”

*Yesu da Liwai (Matyu) yanj imgut
(Mt 9.9-13 ae Lk 5.27-32)*

¹³ Yesu yanj anek aeni pakbi idap ilenikon pigigit. Pigakwan amin morapmi yol ananj unjudon kwa Pinjkop gen yoyigit. ¹⁴ Anek unjudon da kinjek Liwai, Alpius dakon monji, takis timit timit yutnikon yigakwan kagit. Kanek yanj iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Liwai pidanek Yesu yolgit.

¹⁵ Anakwan Yesu Liwai da yutnon kwan yigek jap nawit. Monen timit timit amin ae yokwi pakpak amin morapmi Yesu gat panjetni gat jap nawit. (Unjuden amin morapmisi da Yesu yolgwit.)

¹⁶ Unudon Parisi amin diwari yikgwit unun gen teban yoyindet amin. Unun da Yesu monen timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap nanba kanek pandetni yan yoyiwit, “Ma, unun nido takis timit timit amin gat ae yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non? Unun tagi dima.”

¹⁷ Yanba Yesu da nandanek yoyigit, “Amin sotni mini unun wuda wamagon dima kwan. Amin sotni ton unun dagin wuda wamagon kwan. Nak amin kilegi yan ilit do dima opgum, yokwi pakpak yan ilit do opgum.”

Jap kelkel dakon gen

(Mt 9.14-17 ae Lk 5.33-39)

¹⁸ Jon dakon pandetni gat ae Parisi amin gat unun bisapmon Pin kop do nandanek jap kelek egipgwit. Anakwa amin diwari unun Yesukon kinjek yan iyiwit: “Jon dakon pandetni gat ae Parisi amin dakon pandetni gat unun Pin kop do nandanek jap kelek egakwa gak dakon pandetgoni nido jap nanek ekwan?”

¹⁹ Iyimba Yesu da yoyigit, “Monjisok minat pak do an unun bisapmon notni gat jap kelek tagi egipni? Dima. Monjisok egakwan jap kelek aripmi dima egipmi. ²⁰ Mani don monji unun abidan anan kinakwa notni unun bisapmon jap kelek ekwan.

²¹ “Nin ilikba pigik garanj pudankwikon imal diwat kalugi pakbikon dima suganbi kinda nan bupnom kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanj ilikban pudan ki madepsi akdisak. ²² Ae amin kinda da wain kalugi tibiri meme gip ban wasanbi tibiri kalipmikon kolesak kan unun tagi

dima. Yan asak kan, wain da pukwa paptan meme gip kirinjigakwa wain man mudokdan. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

Sabat bisap dakon gen

(Mt 12.1-8 ae Lk 6.1-5)

²³ Sabat kindakon Yesu gat pangetni gat unun wit pi kaga kindakon kiwit. Kinjek pangetni da wit bami diwar: jimik dagawit. ²⁴ Anakwa Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, amin Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

²⁵ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit ae amin kabini jap do anek yo awit unun ji manjin nandanjo awit bo dima? ²⁶ Unun Abiata da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egipgut bisapmon yan awit. Pinjokop da yutnon wigek bret Pinjokop do parekbi unun timik nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun amin isali da dima nok nogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit.”

²⁷ Yan yanek yagit, “Sabat bisap unun do nandaba yo madep anakwan amin kirinjik yoman unun da tagi dima asak. Sabat bisap unun amin panpulgok do anek yipbi. ²⁸ Yanjo, Amin Dakon Monji unun Sabat bisap unun dakon Amin Tagini egisak.”

3

Yesu da Sabat bisapmon amin kindan amilip agit

(Mt 12.9-14 ae Lk 6.6-11)

¹ Yesu aeni bisap kind a gat Juda amin da muwut muwut yutnon wigek amin kind a kisiri girenjiki kind a yikban kagit. ² Unun da Sabat bisapmon amin panmilip aban kanek gen pikon yipnen yanon da amin diwar i Yesu tebai kanek yikgwit. ³ Anakwa Yesu da amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Amin da inamon pidan at.”

⁴ Pidan agakwan minat aminyo yan yoyigit, “Sabat bisap dakon gen teban da yokwi anen do yosok? Bo tagi anen do yosok? Amin panmilip anen do yosok, bo dapba kimotni do yosok?” Yanban gen tamoni dima iyiwit.

⁵ Yan anakwa but tebani do butjap nandagit. Anek butni yokwi tanban kobok tobil tobil anek pindagek amin kisiri girenjiki yan iyigit, “Kisitgo aninjin a.” Yanban amin unun kisiri aninjin aban kilek tagit. ⁶ Anakwan unudon gin Parisi amin kinjek Erot dakon amin kabi unun gat muwugek “Nian anek ananjen?” yan do gen pankosit awit.

Yesu da tapmimni yoliban kokup isalni da dima nandan gadanimgwit

(Kilapmi 3.7–6.6)

Minat amin kabi madep da Yesu yolgwit

(Lk 6.17-19)

⁷ Yan anakwa Yesu da panjetni timikban pakbi idapmon kiwit. Kinakwa Galili amin morapmisi da yolgwit. Ae unun gin dima, Judia miktimon da, ⁸ ae Jerusalem kokup papmon da, ae Idumea miktimon da, ae Jodan Pakbi usugap tet amin,

ae Tair ae Saidon kokup tetgin do amin morapmi da Yesu dakon wasok agakni dakon gen bin nandane apgwit. ⁹ Amin madepsi apgwit do Yesu da panjetni yan yoyigit, "Amin morapmisi do gitni gitni aba kan bot kinda anoman aba nak unjudon milkan wigiken."

¹⁰ Yesu da sot wudani ton morapmi panmilip agit, unun do anek sot wudani ton amin Yesu igayik do anek ukwayit ukwayit anek Yesu da buron kiwit. ¹¹ Kinakwa kon unun Yesu kanek miktimon gawagek madepsi yan tidane yawit, "Gak Pin kop dakon Monji." ¹² Mani Yesu da mibilni dima yan tettoni do yansop tebaisi anyomgut.

Yesu da panjetni 12 timikgit

(Mt 10.1-4 ae Lk 6.12-16)

¹³ Kili Yesu pakbi idap yipmanek ilej kindakon wigigit. Wigek yabekbini dagoni do nandagit amin yoyinban iyikon abin muwukgwit. ¹⁴⁻¹⁵ Amin 12 unun gat egipni do yabekbi kabini timikgit. Anek yan yoyigit, "Ji yabekgo kin Pin kop gen amin yoyini, ae kon yolni do yan mudan dabo kon yolni." ¹⁶ Yabekbini 12 unun dakon mani yan:

Saimon (mani kalugi Pita yan iyigit),

¹⁷ ae Jems, Sebedi dakon monji,

ae Jems dakon padige Jon (unun bamot mani Boanages yan yoyigit, unun dakon mibili Kiririn Amin),

¹⁸ ae Andru,

Pilip,

Batolomiu,

Matyu,
 Tomas,
 Jems Alpius dakon monji,
 Tadius,
 Saimon Selot,
¹⁹ ae Judas Iskariot (uñun egi don Yesu uwalni da kisiron yipgut).

Yesu Sunduk gat pi amalyañ yawit
 (Mt 12.24-32 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)

²⁰ Añek Yesu yutnon wigakwan amin kabi madepsi aeni uñudon muwukgwit. Muwugakwa Yesu gat pañdetni gat jap noni dakon bikbik dima pisan yomgut. ²¹ Añek dabini uñun bini nandañek “Buri upbal tak” yañ yañek yutnikon iyin añañ kik do apgwit. ²² Añakwa gen teban yoyin det amin Jerusalem kokup papmon da apgwit uñun da Yesu do yañ yawit, “Kon dakon amin tagini Belsebul uñun da burigwan egakwan uñun dakon tapmimon da koñ yoldak.”

²³ Yañba Yesu da pañmuwugek tilak gen kind a yañ yoyigit: “Sunduk da Sunduk notni aripmi dima yolyoli. ²⁴ Miktim kind a dakon amin da pudan kabi bamori añek amat wamjil kañ, uñun miktim tebai dima tokdisak. ²⁵ Ae amin yuri kind a dakon amin da pudan ki kabi bamot añek amat wamjil kañ, uñun amin yut tebai dima egipdan. ²⁶ Uñuden gin Sunduk da pudan ki kabi bamot añek iy i amat wamjil kañ, amin kabini tebai dima egipdan. Yañ ani kañ pasil mudokdan.

²⁷ “Bo namin dasi amin tebai kind a yigakwan yutnikon wigi yo kabini gwayen timitjak? Uñun

aripmi dima. Mibiltok tebai kendagek kisit kandapmiyo wamanek yo kabini tagi gwayeni.

²⁸ “Nak asisi dayisat, Pin kop da yokwi mibili mibili gat ae Pin kop abin yip do manji gen yogok gat dakon diwarini tagi wiriritjak. ²⁹ Mani amin kinda da Telagi Wup abin yip do manji gen kinda yosak kan, Pin kop da diwarini dima wiriritjak. Unun dimasisi, unun diwarini mudok mudogi mini tan wigikdisak.”

³⁰ Amin da Yesu burikon kon kinda egisak yan yawit unun do anek gen unun yagit.

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mt 12.46-50 ae Lk 8.19-21)

³¹ Gen yan yoyinjakwan menji padik padikni da abin yomakon agek Yesu yomakon pisak do gen yipba wigigit. ³² Wikwan amin Yesu gat yikgwit unun da yan iyiwit, “Mengo padik padikgo yomakon da gak do yon.”

³³ Yanba yan yoyigit, “Menjo padik padikno unun namin?” ³⁴ Yan yanek amin angwasiyek yikgwit kabikon dabil sintanek yagit, “Nak dakon menjo ae padik padikno oni. ³⁵ Pin kop dakon gen guramikgan amin unun nak dakon menjo ae padik padikno ae samino kabi.”

4

Jap yet tintinok dakon tilak gen

(Mt 13.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Bisap kindakon pakbi idap ilenikon minjat aminyo aeni yoyin dekgit. Amin madepsi da abin

uñudon muwugakwa Yesu boron wigigit. Boron yigakwan amin morap ilenikon yikgwit.

² Yigakwa Yesu da tilak gen morapmi yoyinjek kinda yan yagit, ³ “Nandani! Amin kinda da jap yet tintinok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tintinanjakwan diwari da kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Yeri diwari da miktim tipmi ton timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da win pindakban alek tawit. ⁷ Ae jap yet diwari da jon keli ton tingwan mawit. Unun jon keli ton gat kisi kwanjek wutjinba kimak mudawit. ⁸ Ae jap yet diwari miktim nelagi ton unudon man kwawit. Diwari bami 100, ae diwari bami 60, ae diwari bami 30 tawit.” ⁹ Gen unun yanek aeni sanbenek yan yagit, “Gen on nandak do galak ton amin ji pakyanji nandanek mibili nandan pisoni.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mt 13.10-17 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Amin kabi madep kinakwa iyi dakon pandetni 12 kabi gat ae amin diwari gat da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyinja yagit, “Pin kop dakon Amin Kila Agakni dakon gen pasili unun dakon mibili ji ban dayin tentenosot. Mani Pin kop dima nandan iminek wanga ekwan amin tilak gen gin nandan.

¹² ‘Unun dabil da yo asat unun pindakgan mani mibili dima nandan, ae geno nandan, mani mibili dima nandan pisonj.

Do Pinƙop da diwarini wiririk yomjak do but tobil ak do dima nandan.’ ”

Jap yet tɪntɪŋok dakon mibili yoyigit
(Mt 13.18-23 ae Lk 8.11-15)

¹³ Yan yanek yagit, “Tilak gen yat dakon mibili dima nandan kan, tilak gen diwari yoko nian anek nandan pisoni? ¹⁴ Amin jap yet tɪntɪŋosok unun Pinƙop gen tɪntɪŋosok. ¹⁵ Amin Pinƙop gen nandanek butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Sunduk da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen panƙisak. ¹⁶ Amin diwari miktim tipmi ton tim yombem, unun amin Pinƙop gen nandanek but galagon da abidon. ¹⁷ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit do bisap pisipmisok akgan. Jigi mibili mibili ae Pinƙop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yopba witdal kikan. ¹⁸ Ae amin diwari miktim nap keli ton tim yombem. Unun Pinƙop gen nandan, ¹⁹ mani nandak nandakni miktim dakon yo morap do nandan, ae monej panmuwut dakon galaktok da Pinƙop gen witjɪnba bami dima tosok. ²⁰ Ae amin diwari miktim nelagi ton tim yombem, unun amin Pinƙop gen nandanek abidon. Unun amin bami 100, ae kinda bami 60, ae kinda bami 30, yan tan tan an.”

Telagi egip egip dakon gen
(Lk 8.16-18)

²¹ Gen kinda sanbenek yan yoyigit, “Namin da lam kolenek kwoba nan gap asak, bo pigat kagagwan yipjak? Dimasi, tamonikon yipno tenɛŋosok.

²² Yo pasili tonj ae yo witjinbi da tonj unun kisi tenjenikon tokdan. ²³ Gen on nandak do galak tonj amin ji pakyanji nandanek mibili nandanj pisoni.”

²⁴ Yanj yanjek yagit, “Ji gen unun nandanj unun pakyanji nandani. Ji Pinjkop dakon gen nandanek guramitni kanj, Pinjkop da sanjenek damdisak. Mani geni dima nandani kanj, sanjenek dima damdisak. ²⁵ Nak dakon gen nandanek burikon yipmandak unun amin Pinjkop da sanjenek nandak nandak imdisak. Mani geno nandanek burikon dima yipmandak unun amin geno diwarj nandagit unun pasil imdanj.”

Jap yet kwonj unun dakon tilak gen

²⁶ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili nandani do tilak gen kinda gat dayiko nandani. Amin kinda jap yet pigaga tinjinjosok. ²⁷ Kalbi dipmin pokdok ae gildat kalba wanga wanga agakwan jap yet kwonj. Mani nianji anjek kwonj unun dakon mibili dima nandisak. ²⁸ Miktim da iyi upmagakwan gigi winj tami yopmanjek bami tonj. ²⁹ Bami tanakwa pi ami da bami pasak.”

Mastat yet dakon tilak gen

(Mt 13.31-32 ae Lk 13.18-19)

³⁰ Yesu da sanjenek yanj yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili yo nikon tilak ako nandani? ³¹ Unun mastat yet yombem. Mastat dakon yerj unun jap yet kisi morap dakon pinjbi, monjinjisok. ³² Mani miktimon kwaotno madepsi

kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudosok. Kiliŋi madep yopban kiŋakwa minam morapmi da paŋabiŋ unun da yonŋamgwan yikgaŋ.”

Yesu tilak genon da giŋ gen yagit

(Mt 13.34-35)

³³ Yesu da nandak nandakni da ariŋmon Piŋkop dakon gen yoyiŋek tilak gen unuden morapmi yoyiŋit. ³⁴ Amin madep kabikon Piŋkop gen tilak genon daŋin yoyiŋit. Mani paŋdetni gat egek tilak gen dakon mibili yoyiŋ tenŋenagit.

Yesu da yanban mirim madep yawokgit

(Mt 8.23-27 ae Lk 8.22-25)

³⁵ Unun gildat da pilin pilindo Yesu boron yiŋek paŋdetni yan yoyiŋit, “Pakbi idap teri kindo do kino.” ³⁶ Yan yanban paŋdetni amin kabi madep yopman degek boron wikwa paŋdetni gat kisi kiwit. Ae bot diwari gat kisi kiwit. ³⁷ Kiŋakwa mirim madep anek pakbi tamaliŋakwan boron piŋiŋit. Piŋi tugaŋban bot pakbigwan piŋik do agit. ³⁸ Anakwan Yesu bot buŋikon busuŋ kiŋin kindakon wiŋiŋek dipmin pagakwan paŋdetni da anyolek iyiwit, “Yoyiŋdet, nin pakbi nan kimotneŋ do nandabi yo isali asak?”

³⁹ Yan iyinba Yesu da pidaŋ agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyiŋek yagit, “Yawokgil!” Yanban mirim yawogakwan pakbi wayiŋ dimasi agit.

⁴⁰ Anek paŋdetni yan yoyiŋit, “Ji nido pasolŋon? Sigin dima nandaŋ gadaŋ namaŋ, ma?”

⁴¹ Yanban paŋdetni si pasalek iyi giŋ yawit, “On nianen amin kindo da mirim ae pakbiyo yoyinban geni guramiŋgamal?”

5

Yesu da koŋ morapmi yolgit

(Mt 8.28-34 ae Lk 8.26-39)

¹ Yesu gat paŋdetni gat pakbi idap teri kinda Gerasa amin da miŋtimon kiwit. ² Boron da piŋakwan, amin kinda koŋni toŋ uŋun da amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmaŋaŋ miŋtimon da abiŋ altaŋ imgut. ³ Amin uŋun amin da kisitni ae kandapmiyo nap teban naŋ wamwami dakon arip dima agit. ⁴ Amin da bisapmi bisapmi kisit kandapyoni wamgwit, mani uŋun amin tebai do nap teban si paŋdagagit. Amin da aripmi dima abidogi. ⁵ Uŋun pilin kaga ae gildat kalba amin kimakba yopmaŋaŋ miŋtimon ae kabapmon egek madepsi yaŋ tidaneŋ giptimi tipbaŋ mandagit.

⁶ Yesu dubagikon akban kaŋek timtim yaŋek Yesu da buron kiŋ gawak imgut. ⁷ Aŋek yaŋ tidaneŋ yaŋ iyigit, “Yesu, Piŋkop Wikwisi dakon Monji, gak niaŋsi aŋnam do abisal? Piŋkop da manon tepmi pi dima nabi do yaŋ teban ta.”

⁸ Uŋun da yaŋ yaŋgit, nido Yesu da yaŋ iyigit, “Koŋ gak on amin yipmaŋ degek wiŋ ki!”

⁹ Yaŋban Yesu da aŋtobilek iyigit, “Mango namin?”

Yaŋ iyinban yaŋgit, “Nak mano Amin Kabi Madep. Nin morapmi da ekwamaŋ.” ¹⁰ Yaŋ yaŋek bisit tebai saŋbek saŋbek iyiwit, “Nin nolbi on miŋtim tim dima yipmaŋ detneŋ.”

¹¹ Miŋtim uŋun da ilenon bit kabi madep jap naŋek egipgwit. ¹² Koŋ uŋun Yesu da nandaŋ

yoban bit da butgwan pigini do bisit tebai iyiwit. ¹³ Yanba Yesu da nandan yoban koŋ da aminon da wiŋek bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun pasal abigiŋek pakbi idap tagit unjungwan pigek kimakgwit. Bit kalonɔsok dima, 2 tausen da kimakgwit.

¹⁴ Kimagakwa bit dakon kila amin da kokup kapmat tagit ae miktim diwarikon kiŋ yo unun noman tawit dakon gen bin yoyiwit. Yoyinba amin da yo noman tagit unun kok do anek abin mudawit.

¹⁵ Yesukon abinɛk amin koŋni morapmi gat egipgut unun buri pisagit ae ilikba pigikni toŋ da yikban kawit. Yan yikban kaŋ pasalgwit. ¹⁶ Yo dabil da kaŋ nandanɔ awit amin unun da koŋ gat egipgut amin gat ae bit kabi dakon gen bin gat kisi amin yoyin mudawit. ¹⁷ Gen unun nandan mudanɛk Yesu miktim unun yipman kisak do tebai iyiwit.

¹⁸ Iyinba nandanɛk Yesu unun boron wigakwan amin koŋ gat egipgut unun da Yesu yol do bisit tebai iyigit. ¹⁹ Tebaisi iyinban kirinɛk iminɛk yan iyigit, “Gak yutgokon kiŋ Amin Tagi da gak do bupmi nandanɛk wasok madep ak unun dakon gen bin yawi diwat kabigo yoyin mudoki.” ²⁰ Yanban amin unun kiŋ Yesu da yo agit unun dakon gen bin Dekapolis miktim unudon amin yoyinban nandaba nwanɛwarisi agit.

Yesu da minatjok kinda aban pidagit

(Mt 9.18-26 ae Lk 8.40-56)

²¹ Yesu unun boron wigek pakbi idap teri kinda do wigakwan amin morapmisi abin muwukgwit. ²² Muwugakwa Juda amin dakon muwut muwut yut dakon kila amin kinda mani Jairus,

uñun da abin Yesu kanek burikon kinjek gawakimgut. ²³ Anek si anpulgusak do madepsi yan iyigit, “Gwano kimotdisak, do abinek kisitgo da witjinbi kilek tanek egipjak.” ²⁴ Iyinjban nandanek Yesu gat kigimal.

Kinjakwal amin morapmi da yolek gadat gadat tebaisi awit. ²⁵ Anakwa binapnikon minat kinda akgit, uñun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²⁶ Anakwan wuda wamak morapmi da anpulgok do pi antidok anakwa tepmi madepsi nandanek egipgut. Wuda wamak yuman nok do anek monejni kisi yomin mudagit. Aban sotni dima tagap tagit, si madep tagit. ²⁷ Aban minat uñun da Yesu dakon bin nandanek, minat amin diwari uñun da bikbigon egek manjikon kinjek ilikba pigiknikon igayigit. ²⁸ Igayinek yan nandagit, “Ilikba pigiknikon igayiken kan, kilek token.” ²⁹ Yan nandanek igayinban unudon gin yawini jiptanban giptimi kilek tanban nandagit.

³⁰ Aban Yesu uñun tapmimni abikwa nandanek tobilek yan yagit, “Ilikba pigikno namin da igayisak?”

³¹ Yanban pandetni da yan iyiwit, “Amin da gadat gadat tebaisi anakwa namin da igayin namisak yan nido yosol?”

³² Mani Yesu uñun amin igayinimgut uñun kok do sigin wisigit. ³³ Minat uñun giptimikon wasok noman tagit uñun nandanek buri suganban nimnimigek Yesu da buron gawak iminek mibilni yan tenjenagit. ³⁴ Mibilni yan tenjenanban Yesu da yan iyigit, “Gwano, nandan gadatgo da gak anjkilek

ak. Unun do butgo yawori tanjakwan kiki. Sotgo kili pasilak.”

³⁵ Yesu gen yan iyinjakwan, muwut muwut yutni dakon kila amin Jairus da yutnon da amin diwari da abin Jairus yan iyiwit, “Gwago kili kunwak, unun do nido yoyindet isal dogin jigi imisal?”

³⁶ Yanba Yesu da gen unun nandagit, mani dima nandabi wup agit. Anek kila amin yan iyigit, “Dima pasolgi. Isal nandan gadat aki.”

³⁷ Yan yanek minat aminyo diwari yopmanek, Pita, Jems ae padige Jon unun banjin timikban kiwit. ³⁸ Kin kila amin da yomakon altanek amin da upbalap madep ae gen kunamyo anakwa pindak nandan yo agit. ³⁹ Anek yutnon wigeke amin yan yoyigit, “Ji nido kunam kugiyi madepsi an? Minatjok unun dima kunwak, unun isal dipmin pokdok.” ⁴⁰ Yesu da yan yanban nandanek jikgo yanjan imgwit.

Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa, minatjok dakon meni datniyo ae pandetni timikban minatjok pakgiron wigiwit. ⁴¹ Wigi minatjok kisirikon abidanek iyigit, “Talita kum!” (Unun dakon mibili, “Minatjok pidoki do gayisat!”) ⁴² Yanban unudon gin minatjok pidanek kin ap aban kanek yan kimakgwit. (Minatjok bilakni 12 kabi.) ⁴³ Anakwa Yesu da amin dima yoyini do yansop tebaisi anyomgut. Anek minatjok jap iminba nosak do yoyigit.

6

*Nasaret amin da Yesu do kuraktan imgwit
(Mt 13.53-58 ae Lk 4.16-30)*

¹ Anakwa Yesu unun kokup yipmanek, kokup-nikon kinakwan pan̄detni yolgwit. ² Pan̄ki egek Sabat bisapmon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi Pin̄kop gen yoyigit. Anakwan amin morapmi Pin̄kop dakon gen nandanek yikgwit amin unun tamtam yanek yan yawit, “Yo unun dukon timikgit? Nandan kokwin tagisi gat ae wasok tapmimi ton̄ agak unun nam̄non timikgit?” ³ Unun kisit kilda kinda, Maria dakon monji. Padik padikni unun Jems, Josep, Judas ae Saimon. Ae samini binapninon ekwan.” Yan yanek in̄tan̄ iminek nandaba pin̄ban imgwit.

⁴ Yan nandanek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kinda man bini mīktim diwarikon ton̄, mani iyi da kokupmon yawi diwatni gat ae yutnikon amin gat da mani dima an̄enokgon̄.”

⁵ Unudon wasok tapmimi ton̄ ak do ant̄idok agit. Unun yum amin sotni ton̄ kalon̄isok di ban̄ kisitni kwenikon witjin̄ek pan̄milip agit. ⁶ Anek nandan̄ gadatni mini do, unun do nandaban n̄wakn̄warisi agit. Yan nandanek kokup tan̄ an̄an̄ kiwit unudon kin̄ Pin̄kop dakon gen yoyin̄ dekgit.

**Yesu tapmimni yol̄in̄ban pan̄det
kabini da dima kan̄ba pisagit**
(Kilapmi 6.7–8.21)

*Pan̄detni 12 kabi yabekgit
(Mt 10.5-15 ae Lk 9.1-6)*

⁷ Yesu pan̄detni 12 kabi yan yoban opba, bamot bamot Pin̄kop dakon gen yoni do yabekgit.

Yabegek konj yolni do yan mudan yominek yan yoyigit, ⁸ “Ji yo diwari di dima panek kini, win kirin banjin pabidaneke kini. Jap bo yik bo monenyo dima panek kini. ⁹ Kandap gwil panek agipni, anek paba pigik kaloni gin ilikba pigisak. ¹⁰ Kokup kindakon kin yut kindakon gin yigek pin kini. ¹¹ Kokup kindakon kin altanba not dima andamnek genji dima nandaneke manji damni kan, kandapjikon kimbaban ton unun kokup yip do anek tidanba kini. Yan anakwa unun kokup amin da ‘Geni dima nandaman, unun do an’ yan nandani.”

¹² Yan yanban panjetni da kinnek amin but tobil ani do yoyiwit. ¹³ Yan yoyinek konj morapmi yol yominek sot amin morapmi bit nelak son yoba kilek tawit.

Erot da yanban Jon anakgwit

(Mt 14.1-12 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹⁴ Yesu dakon man bin iren tanban kila amin madep Erot unun kisi da nandagit. Amin diwari da Yesu do yan yawit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidagit, anek wasok tapmimi ton agak dakon tapmim tan imisak” yan yawit. ¹⁵ Yan yanakwa amin diwari da yawit, “Unun Elaija.” Ae diwari da yawit, “Unun kombi amin kindi, kombi amin kalip egipgwit unuden amin kindi.”

¹⁶ Mani Erot unun nandaneke yagit, “Kalip nak da Jon dakon tegi mandan dagagam, unun amin dasi kimoron da pidagit.” ¹⁷⁻¹⁸ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek

padigigo dakon minjatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit.

¹⁹ Jon da gen yan yanban Erodias da Jon do nandan aban yokwi tanban anakba kimotjak do si nandagit. Mani aripmi dima, ²⁰ nido Erot da Jon do pasalek yan nandagit, “Jon unun amin kilegi ae telagisi.” Yan nandanek si ankutnagit. Erot da Jon dakon gen nandanek but morap agit, mani geni nandak do galak tagit.

²¹ Bunon Erodias da Jon anakba kimotjak unun dakon kosit kagit. Altok altok bisapnikon Erot da jap noknok ak do amin madep panmuwukgit. Gapman dakon pi amin madep ae emat amin dakon mibiltok amini ae Galili miktim dakon kila amin kisi panmuwukgit. ²² Jap nan yigakwa Erodias dakon gwi da panabin inamnikon kap agit. Aban Erot ae amin jap nawit unun kisi da kan galak tawit. Kan galak tan Erot da minjat gimon yan iyigit, “Ni yo do galak tosol unun nayinbi tagi gaben.” ²³ Yan yanek yan teban tok gen kindan yan yagit, “Yo nido nayiki, tagi gaben. Miktimno teri kindan pidan gak do tagi gaben.”

²⁴ Yanban minjat gimon unun da wanga kin menji yan iyigit, “Ni yo nan namjak do iyiken?”

Yanban iyigit, “Kin Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunji unun do iyiki.”

²⁵ Menji yan yanban minjat gimon unun tepmi wigek Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon busunji abisok gin idapmon yipman nabi.”

²⁶ Gen yan yanban Erot buri wagil yokwi tagit. Mani amin jap nawit unun da inamon yan teban

tok gen yagit unun kirijit do mayak tanek gen yagit unun dima kirijikgit. ²⁷ Unudon gin emat amin kinda Jon dakon busuji anopjak do yabekgit. Yabekban unun da kin dam teban yutnon wigi Jon dakon tegi mandan dagagit. ²⁸ Mandan dagan idapmon yipman anabij minatjok unun do iban anki menji do imgut. ²⁹ Anakwan Jon dakon pandetni gen bini nandanek kin bumjotni abidan anki tip kinamon yipgwit.

*Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut
(Mt 14.13-21 ae Lk 9.10-17 ae Jn 6.1-13)*

³⁰ Don yabekbi kabi da abij Yesu anawasinek yo awit ae Pin kop gen yawit unun dakon geni iyiwit. ³¹ Iyij mudanja amin morapmisi kin abij abij anakwa Yesu gat yabekbi kabini gat jap noknok dakon bikbik dima pisan yomgut. Aban Yesu da yabekbi kabini yan yoyigit, “Opba miktim amin dima ekwan timon kino. Unudon egek tapmim pani.”

³² Yan yanek boron wigek miktim amin da dima ekwan timon kiwit. ³³ Mani amin morapmi da unudon kwan yan pindak nandanyo awit. Yan nandanek kokup morapni yopman yopman anek amin morapmi miktim kosit tintim yanek unun da kalip kin altawit. ³⁴ Kin altanakwa Yesu boron da ilenikon obinek amin morapmisi pindagek sip-sip kila amini mini yombem da egipgwit, do bupmisi nandan yomgut. Yan nandanek unudon gin wasanek Pin kop gen morapmi yoyigit. ³⁵ Pin kop dakon gen yoyinakwan pilin pilindo pandetni da

abij Yesu yan iyiwit, “Miktim amin dima ekwanon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, ³⁶ do yoyinbi amin kabi madep kokup monij ae kokup teri dingwan kinjek jap yuman noni.”

³⁷ Iyinja yagit, “Disi jap yoba noni.”

Yanban panjetni da yan iyiwit, “Amin morapmisi ekwan, do monej 200 danari ban jap yumnejan kan aripmi asak. Yan anej do yosol, ma?”

³⁸ Yanba yoyigit, “Disikon bret nian da ton. Kin pindakgit.”

Kin pindak abij yan iyiwit, “Bret kisit kinda, ae tap kilap bamori yan gin tan niman.”

³⁹ Yan yanba Yesu da yoyinban panjetni da amin kisisi kosiri kosiri jon timon yitni do yoyiwit. ⁴⁰ Kosiri kinda 50 ae kosiri kinda 100 yan yik anajan kiwit. ⁴¹ Yik mudanja bret kisit kinda ae tap kilap bamot unun gat timigek Kwen Kokup sinjanek gisamigkit. Gisamigek bret jokgal panjetni do yoban unun da amin do kokwinik yomgwit. Ae tap kilap yan gin kokwinik panjetni do yoban unun da amin do yomgwit. ⁴² Yoba timigek amin kisisi jap aripmisi nawit. ⁴³ Nanba aripmi anjakwan bret diwat ae tap kilap diwat tawit unun panjetni da yik madepsi 12 kabi similba tugawit. ⁴⁴ Amin jap nawit unun 5 tausen yan da nawit.

*Yesu da pakbi kwenon baman baman kigit
(Mt 14.22-33 ae Jn 6.16-21)*

⁴⁵ Unudon gin Yesu da panjetni yoyinban boron wigek Betsaida kokupmon mibil tan kinjakwa Yesu da amin kabi madep unun yoyinban wasen kiwit.

⁴⁶ Yoyinban kinakwa iyi bisit pi ak do kabapmon wigigit.

⁴⁷ Pilin pilindo bot pakbi idap binapmon tanakwan Yesu iyi gin tap kidipminjon egipgut.

⁴⁸ Egakwan mirim madep anakwan panjetni pakbi wayit do antidok anakwa pindakgit. Yanj pindagek wisa wisa do pakbi idapmon bamanj bamanj kinjek kinj panjetni yap do agit. ⁴⁹ Pakbi idap kwenon kinjakwan kanjek panjetni kisi da yanj nandawit, “Konj kinda da abisak!” ⁵⁰ Yanj nandanjek madepsi pasalek yanj tidawit.

Mani unjudon gin Yesu da yanj yoyigit, “Ji teban tanjek atni. Nak naga obisat. Dima pasolni.”

⁵¹ Yanj yanjek boron wigakwan mirim yawokgit. Yawogakwan panjetni da tamtamsi yawit. ⁵² Nido Yesu da minjat aminyo do bret kokwinik yomgut unjun dakon mibili dima nandawit. But nandak nandakni dima pisanjakwan egipgut.

⁵³ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon wigek bot ilenikon anteban awit. ⁵⁴ Anteban anjek bot yipmanjek pigakwa unjudon gin minjat aminyo da Yesu kan nandanjo awit. ⁵⁵ Yanj kan nandanjo anjek tintim yanjek kokupmi kokupmi kinj yoyinba sotni tonj amin wayik wamanjek Yesu dukwan dukwan egipgut unjudon panjiwit. ⁵⁶ Anjek kokup pap bo kokup moninj ae dukwan dukwan kigit amin da sot amin muwut muwut tamokon unjudon panabinj yopgwit. Anjek paba pigik diwatnikon igayini do bisit tebai iyiwit. Yanj igayiwit amin unjun kilek tanj mudawit.

7

Pinjkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmanjak

(Mt 15.1-9)

¹ Parisi amin gat gen teban yoyindet amin gat Jerusalem kokup papmon da obin Yesu angwasihek muwukgwit. ² Muwugek pandet kabinikon da diwaris kisitni dima suganek jap isal timik nanjo aba pindakgwit. ³ Parisi amin ae Juda amin kisisi babakni dakon gen teban yolek kisiri suganek gin jap nan nan an. ⁴ Ae maket tamokon da tobilek obin yan gin kisiri suganek jap non. Unun gin dima, gen teban morapmi yolek kap, kwoba, idapyo kisi sugon.

⁵ Yanjo, Parisi amin ae gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyiwit, “Nido pandetgoni unun babak dakon gen teban yapmanek kisiri dima suganek jap non?”

⁶ Yanba antobilek yoyigit, “Pinjkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandakni antagap aban jamba but amin ji do gen yan mandagit:

‘Unun amin kabi gen kaga dagin nak man madep naman,
mani but dasi nak dima nandan naman.

⁷ Iyi dakon gen teban do, “On unun Pinjkop dakon gen” yan yanek amin yoyin dekan.

Nak gawak naman unun koko yo isali asak.’

⁸ Ji Pinjkop dakon gen teban yipmanek babakji dakon gen panteban anek pan ekwan.”

⁹ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji Pinƙop dakon gen teban yum pindagek disi dakon yan teban tok gen guramikgan. ¹⁰ Moses da kalip yan mandagit: ‘Ji meŋ datyo dakon piŋbi egek geni guramitni’, ae ‘Amin kinda da meŋ datyo do gen yokwi kinda yosak kaŋ, uŋun amin si aŋakba kimotjak.’

¹¹ Mani disi Moses dakon gen maba kwanek yan yoŋ, ‘Amin kinda da meŋi bo datni yan iyisak, “Nak yo on kili Pinƙop do manjiŋim. Dima tam tagi paŋpulugokom.”’ ¹² Yan yanek meŋi ae datni dima paŋpulugosok. Anek ji da uŋun amin do yan yoŋ, ‘Uŋun amin tagi asak nido yo uŋun Pinƙop do kili manjigit.’ ¹³ Ji yan anek babikji dakon yan teban tok gen guramigek Pinƙop dakon gen maba kisak. Ae uŋun gin dima, yo morap diwari kisi yan gin aŋ.”

Yo noknogi da amin dakon but dima paŋupbal asak

(Mt 15.10-20)

¹⁴ Yesu da aeni amin yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko ji morap kisi da mirak yopmanek nandaba pisosak. ¹⁵⁻¹⁶ Yo kinda amin kwasopgwan pigisak uŋun da amin dakon but aripmi dima aŋupbal asak. Yo kinda amin butgwan da wiŋ wanga kisak uŋun da amin dakon but aŋupbal asak.”

¹⁷ Yan yanek amin kabi madep yopmanek yutnon wigakwan paŋdetni da tilak gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹⁸ Iyiba Yesu yan yagit, “Jiyo kisi nandak nandakji mini aŋakwan uŋun dakon

mibili dima nandan, ma? Yo kinda amin kwasopgwan pigisak unun da amin dakon but aripmi dima anupbal asak. ¹⁹ Nido but nandak nandak nikon dima pigisak, isal kwasopnikon pigakwan unun da ankosit anakwan kosiri nan abigisak.” (Yesu yan yagit, do jap kisisi Pin kop da dabilon kilegi gin.)

²⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo amin but nandak nandagon da win wanga kwan unun da amin dakon but panupbal an. ²¹ Yo amin but nandak nandagon da wisak unun yan: nandak nandak yokwi, yumabi anpak mibili mibili, yo kabo, amin dapdap, ²² amin wam kili abi da yumabi anpak, pindak galaktok, anpak yokwi mibili mibili, top gen yogok, kwen wigik, tagisi ekwan amin do nandaba yokwi tok nandak nandak, ae not do yokwi yogok, gen kirijit, ae nugigi anpak. ²³ Unun yokwi morap amin buron da win wanga kwan unun da amin panupbal an.”

Ponisia miktim minat kinda Yesu nandan gadan

(Mt 15.21-28)

²⁴ Yesu da unun kokup yipmanek Tair kokupmon kigit. Kin yut kindakon wigek pasili egek yik yawot aken yan nandagit, mani pasili egip do antidok agit. ²⁵ Unun bisapmon minat kinda gwi konni ton unun da Yesu dakon gen bini nandanek abin Yesu da kandap mibilon gawak imgut. ²⁶ Unun minat Israel minat kinda dima, unun Grik minat kinda Ponisia tetgin Siria miktimon altagit. Yesu da gwi dakon kon yol imjak do bisit tebai iyigit.

²⁷ Iyiban Yesu da yan iyigit, “Mibiltok Juda amin panpulanganek ae don miktim diwarikon amin

panpulgoken. Yosol unuden aben kan, minat monjiyo dakon jap pinan do yomdisat. Unun tagi dima.”

²⁸ Yanban minat da kobogi yan iyigit, “Amin Tagi, asi yosol, mani minat monjiyo da jap nanakwa jimjimi mibilikon mon unun pinan da si non.”

²⁹ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak gen kobogi tagisi yosol, do kon gwago kili yipman dek, do tobilek yutgokon kinjek koki.”

³⁰ Yan iyinban minat unun yutnikon kin kanban gwi konni mini da tamokon pakban kagit.

Yesu da wasok aban amin kadim kinda kilek tagit

³¹ Kili Yesu Tair kokup yipmanek Saidon kokup kin yapmanek Dekapolis miktin unun kisi yapmanek Galili Pakbi Idap unudon kigit. ³² Kin al-tanakwan amin kabi kinda da amin kadim miragi mini kinda anan opgwit. Anobin Yesu da kisitni giptimikon witjisak do bisit tebai iyiwit.

³³ Iyinba nandanek Yesu da amin kadim unun abidanban amin kabi madep yopmanek ilenikon kigimal. Kin Yesu da kisitni amin unun da miragon yipban pigigit. Anek kisitnikon ilip sulek melikon witjigit. ³⁴ Yan anek Kwen Kokup sin-tanek yanba kik anek iyigit, “Epata!” (Unun dakon mibili “Pisoki!”)

³⁵ Yan iyinban unudon gin miragi pisagit, ae meli tagap tanek gen kilegisi yagit. ³⁶ Aban Yesu da wasok agit unun dakon gen bin amin dima yoyini do yansop anyomgut. Mani amin da geni dima nandanek yanba madepsi iren tagit. ³⁷ Minat aminyo da tamtam yanek yan yawit, “Yo morap asak unun

wagil tagisi asak. Wasok aban miragi mini unun da gen nandan, ae amin kadim da gen yon.”

8

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mt 15.32-39)

¹ Unun bisapmon minat amin kabi madep aeni abin muwukgwit. Jap mini do Yesu da pandetni yoyinban apba yan yoyigit, ² “On minat amin kabiyo nin gat gildat kapbi ekwaman. Kili japni kisi nan mudan, do bupmi nandan yomisat. ³ Diwaru da kokup dubagikon da apgwit, do yabekgo kini kan, kosiron jap do anek dabili upbal tanba man potdan.”

⁴ Yan yanban pandetni da yan iyiwit, “On ekwamanon amin dima ekwan, do jap dukon ban panabin on minat amin madep yomnen?”

⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban iyiwit, “7 kabi.”

⁶ Yanba Yesu da minat amin kabi madep yoyinban miktimon yikgwit. Yigakwa bret 7 kabi timigek Pin kop ya yan iyinek pandetni da kokwinik yomni do yomgut. Yoban minat aminyo do yomgwit.

⁷ Tap kilap monin monin kalon kalon kisi tan yomgwit. Unun kisi gisamigek pandetni da kokwinik yomni do yomgut. ⁸ Minat amin jap nanba aripmi anakwa jap diwat tawit unun pandetni da yik madepsi 7 yan similba tugawit. ⁹ (Amin jap nawit unun 4 tausen yan da nawit.) Yan anek Yesu da minat amin kabi madep yabekban kinakwa,

¹⁰ pañdetni gat boron wígek miktím Dalmanuta tetgín do kiwit.

Parisi amin da Yesu wasok tapmimi tonj asak do iyiwit

(Mt 16.1-4)

¹¹ Unjun bisapmon Parisi amin da abin Yesu ankwel do anek yanj iyiwit, “Gak da wasok tapmimi tonj kindá abi kanek nin da gandano Pin kop da gak yabekban pil da pini asal yanj gandaneñ.” ¹² Yanj yanba buri yokwi tanban yanba kik anek yanj yoyigit, “Apmiap amin ekwan nido wasok tapmimi tonj kindá kok do yonj? Nak asisi dayisat, wasok tapmimi tonj kindá dima koni, dimasí.” ¹³ Yanj yoyinek boron wígek pakbi idap teri kindá kiwit.

Parisi amin gat ae Erot gat dakon yis dakon tilak gen

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Kinjek pañdet kabini inñanek bret diwari dima pañkiwit, bret kalonji kindá da gin boron tagit. ¹⁵ Yanj aba Yesu da nawa gen yanj yoyigit, “Ji Parisi amin gat ae Erot gat unjun dakon yis do pasalek kanj kimotni.”

¹⁶ Yanban notni yoyin yoyin anek yanj yawit, “Ninon bret mini unjun do bo yosok?”

¹⁷ Gen unjun yanba nandanek Yesu da yanj yoyigit, “Ji nido ‘ninon bret mini’ yanj yonj? Gen dayisat unjun dima nandaba pisosok, ma? Nandak nandak kositji sopgwit? ¹⁸ Dabilji tonj mani yo dima kanba pisosok? Mirakji tonj mani dima nandan? Kili inñan

mudaŋ, ma? ¹⁹ Nak amin 5 tausen do bret 5 kabi pidaŋ yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 12 kabi.”

²⁰ Yanba yagit, “Nak amin 4 tausen do bret 7 kabi pidaŋ yomgum bisapmon, ji jap diwat yik madepsi nian da similba tugawit?”

Yanban yan iyiwit, “Yik madepsi 7 kabi.”

²¹ Yan yanba yoyigit, “Ji sigin dima nandaba pisosok, ma?”

Yesu da paŋdetni yoyiŋ dekgit (Kilapmi 8.22–10.52)

Yesu da Betsaida Kokupmon dabili mini kindanjanlip agit

²² Betsaida kokupmon kin altanba amin di da amin dabili mini kindanjan opgwit. Anobinek Yesu da kisitni da witjisak do bisit tebai iyiwit.

²³ Amin unun kisirikon da abidanek yanban kokup yipmanek wanğa pigigimal. Pigi dabilikon ilip sulek kisit da witjin yipmanek iyigit, “Yo di pindakdal, bo dima?”

²⁴ Amin unun sintanek yan iyigit, “Nak amin pindakdat. Mani pindakgo kindap yombem da obigi abigiyo yan an.”

²⁵ Yan yanban Yesu da aeni dabilikon kisiri witjigit. Yan aban dabili wagil kilek tanban yo morap tagi pindakgit. ²⁶ Dabili kilek tanban Yesu da yabek yan iyigit, “Gak kokupmon dima kiki, yutgokon kiki.”

Pita da Yesu dakon mibili yaŋ tenŋenagit

(Mt 16.13-20 ae Lk 9.18-21)

²⁷ Yesu gat paŋdetni gat Sisaria Pilipai kokup pap uŋun dakon kokup moniŋ moniŋ tawit uŋudon kiwit. Kiŋek paŋdetni kosiron yaŋ yoyigit, “Miŋat amin da nak do namin yaŋ yon?”

²⁸ Yaŋban yaŋ iyiwit, “Diwari da gak do Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yaŋ yon, ae di da Elaija yaŋ yon, ae di da kombi amin kinda kalip egipgut uŋun da pidak da egisak yaŋ yon.”

²⁹ Yaŋ yaŋba Yesu da yoyigit, “Ae disi nak do namin yaŋ yon?”

Yaŋban Pita da gen kobogi yaŋ iyigit, “Gak Kristo.”

³⁰ Yaŋban Yesu da mibilni amin dimasi yoyini do yoyigit.

Yesu kimotjak do yoyigit

(Mt 16.21-28 ae Lk 9.22-27)

³¹ Uŋun bisapmon Yesu da wasaŋek paŋdetni yoyiŋ degek yaŋ yoyigit, “Amin Dakon Monji da tepmi madepsi pakdisak. Aŋakwan kila amin, ae mukwa sogok amin dakon mibiltok amin, ae gen teban yoyiŋdet amin gat da manji imiŋek aŋakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi aŋakwan kimoron da pidokdisak.” ³² Gen uŋun yaŋ tenŋenyaŋban Pita da Yesu abidan aŋki ilenikon agek tebai iyigit.

³³ Mani Yesu da tobil paŋdetni pindagek Pita gen tebai yaŋ iyigit, “Sunduk, gak nepman det. Gak Piŋkop dakon nandak nandak dima yoldal, amin dakon nandak nandak yoldal.”

34-35 Yan iyin̄ek amin kabi madep gat pan̄detni gat yoyin̄ban iyi akgiron apgwit. Apba yan̄ yoyiḡit, “Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandan̄ek pi madep asak kan̄, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandan̄ek, ae Pin̄kop dakon Gen Bin Tagisi do nandan̄ek, egip egipni do nandan̄ek yo madep dima asak kan̄, un̄un amin egip egip dagok dagogi mini do amin asak. Amin kinda nak nol do nandisak kan̄, iyi dakon galaktok manji yomin̄ek tilak kindapni guramigek noljak. 36-37 Amin kinda mikt̄im dakon yo morap kisi pan̄ egakwan egip egipni pasil imjak kan̄, un̄un yo morap da ar̄ipmi dima an̄pulugoni. Egip egipni un̄un yo kinda nan̄ ar̄ipmi dima yumjak, waḡilsi pasil imjak. 38 Abisok min̄jat amin̄yo ekwan̄ un̄un Pin̄kop manji im̄in̄ek yo yokwi mibili mibili an̄. Un̄un kabikon da amin kinda nak ae geno do mayagi nandisak kan̄, Datni dakon tilimni pan̄ek telagi an̄elo kabi gat apni bisapmon, Amin Dakon Monji da un̄un amin do mayagi yan̄ gin nandakdisak.”

9

1 Yesu da san̄ben̄ek yan̄ yoyiḡit, “Nak asisi dayisat, on akgan̄ kabikon di dima kimagek Pin̄kop dakon Amin Kila Agakni tapmimi ton̄si apban kokdan̄.”

Yesu dakon giptim kulabik agit

(Mt 17.1-13 ae Lk 9.28-36)

2 Gildat 6 mudan̄akwa Yesu da Pita, Jems, ae Jon yoyin̄ban bun̄on yolba ilen̄ dubagi kindakon

8:34-35: Mt 10.38-39; Lk 14.27 **8:38:** Mt 10.33 **9:1:** Mk 13.30 **9:2:** Ya 3.22; 2Pi 1.17-18

wigiwit. Ilenon iyi gin egek kanakwa Yesu dakon giptim kulabik anek njwakjwarisi agit. ³ Anakwan Yesu dakon imalni kwakwagisi tenjenagit. Unun miktin amin kinda da aripmi dima agagi, kwakwagisi agit. ⁴ Yan aban kanakwa Elaija gat Moses gat altanbal Yesu gat gen yan nandat aba pindakgwit.

⁵ Yan aba Pita da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nin idon egip do tagisi nandaman. Nin yut kaben kapbi anen. Kinda gak do, kinda Moses do, ae kinda Elaija do anen.” ⁶ (Pita gat notni gat madepsi pasalgwit, ae ni gen ban yonen yan kinda dima nandawit, do Pita gen unun yumsi yagit.)

⁷ Yan yanban gikwem da pin ilimik yomanakwan gen kinda unungwan da yan altagit, “Unun Monjino, nak unun do but dasi galak tan imisat. Ji geni nandani.”

⁸ Gen unun nandanek unudon gin teri teri sintanek amin bamot ae dima pindakgwit. Yesu iyi gin kawit.

⁹ Ilenon da tobil pijek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindakgan unun dakon gen amin kinda dimasi iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak, unun bisapmon amin tagi yoyini.”

¹⁰ Yoyinban pandetni da gen unun iyi gin yan nandanek yan yawit, “Kimoron da pidot pidot unun yo kinda nido nandanek yosok.”

¹¹ Anek Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon ‘Elaija mibiltok abinakwan Kristo bunon apjak.’ Gen unun nido yon?”

12-13 Iyinjba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen unun bami yon. Elaija kili abin yo morap panmilip agit. Anakwan amin da galaktokni yolek yo mibili mibili Pin kop da papiakon gen tosoƙ unun da tilagon an imgwit. Mani Pin kop da papiakon gen kinda mandabi unun yan: ‘Amin da Amin Dakon Monji manji iminek yo yokwi madepsi an imdan.’ Unun gen mibili nido tosoƙ?”

Yesu da monji kinda konni yol imgut

(Mt 17.14-21 ae Lk 9.37-43)

14 Yesu panƙetni kapbi gat kin notni kabikon altawit. Kin altaƙek minat amin kabi madep notni pangwasinba pindakgwit. Ae gen teban yoyinƙet amin diwari da apba notni gat gen emat aba pindakgwit. 15 Anakwa minat amin kabi madep Yesu kanek but galak nandanek unudon gin Yesukon kinƙek “Gildat tagi!” yan iyiwit.

16 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji gen emat nido an?”

17 Yanban unun minat amin kabikon da amin kinda da gen kobogi yan iyigit, “Yoyinƙet, monjino kon da burikon yigek gen yogok kositni sopmandak, do gagon anobisat. 18 Kon da bisap morapmi yan asak. Monjino tebai abidanek maban miktimon man pagek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikdak, anakwan geni wamtimsisak, ae giptimi kisisi kitiran kisak. Nak panƙetgoni kon yolni do yoyiko antidok an, unun da aripmi dimasi yolyoli.”

19 Gen unun nandanek Yesu da yan yoyigit, “Ji nandan gadatji mini amin nak bisap nian da ji

gat egipben? Ae bisap nian da ji dakon jigi gu-ramikgen? Monji unun nagon anopgut.”²⁰ Yan yanban monji unun Yesukon anopgwit. Anopba kon da Yesu kanek unudon gin monji maban miktimon pagek tobil tobil anek tarak kwakwagi da gen kaganikon pawin timikgit.

²¹ Yan aban Yesu da datni iyigit, “Bisap nian da yan agit?”

Yanban datni da yagit, “Nakngikon da altan imgut da toso. ²² Bisap morapmi kon da anakgo kimotjak yan nandanek maban kindapmon ae pakbikon pigigit. Tapmim tan gamisak kan, nit do bupmi nandanek panpulugoki.”

²³ Yanban Yesu da yan iyigit, “Tapmim tan namisak bo dima nido but bamot an namisal? Amin nandan gadatni ton unun yo morap tagi an mudoni.”

²⁴ Iyiban unudon gin monji dakon datni da madepsi yan yagit, “Nak nandan gadasat, mani nandan gadatno unun madep dima, do nak anpuluga!”

²⁵ Yanban Yesu da minat amin kabi madep timent yanek apba pindagek kon tebai yan iyigit, “Kon, gen kaga ae mirak sopsop amin, gak monji on yipmandet! Wagil kinjek bunon on monjigwan dimasi pigiki!”

²⁶ Yanban kon da madepsi yan tidanek monji unun maban bumjot yombem pagakwan kon yipmanek win kigit. Kinakwan amin morapmi da monji kanek yan yawit, “Kunwakni.”²⁷ Mani Yesu da kisirikon abidanek aban pidan agit.

28 Yanj anjek Yesu yut kindakon wigakwan panjetni da iyi gin egek yanj iyiwit, “Nido konj unjun nin da yol do antidok amanj?”

29 Yanjba yoyigit, “Konj unjuden unjun yum yolyoli dima. Bisiron da tagi yolyoli.”

Yesu unjun kimotjak do yoyinban kosiri bamori agit

(Mt 17.22-23 ae Lk 9.43-45)

30-31 Yesu gat panjetni gat miktim unjun yipmanjek Galili miktim da binapgwan kiwit. Kijakwa Yesu panjetni yoyindet ak do nandagit, do gen bini amin da dima nandani do si pasilek kiwit. Anjek yanj yoyigit, “Amin Dakon Monji don amin da kisiron yipba anjakba kimotdisak. Kimak gildat kapbi anjakwan kimoron da pidokdisak.” 32 Yanj yoyinban gen unjun dakon mibili dima nandaba pisagit ae iyik do si pasalgwit.

Mibiltok amin egip egip dakon gen

(Mt 18.1-5 ae Lk 9.46-48)

33 Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kinj pisanjek yutnon wigek Yesu da panjetni yanj yoyigit, “Kosiron ji ni gen nanj yanj?” 34 Kosiron gen emat anjek yanj yawit, “Nin kabikon namin da mibiltok amin asak?” Yanj yawit, do gen kobogi iyik do mayak tawit.

35 Anjakwa pabinj yigek panjetni 12 kabi yoyinban apba yanj yoyigit, “Amin kinda mibiltok amin ak do nandisak kanj, bujonsi agek amin morap dakon oman amin egipjak.”

³⁶ Yan̄ yan̄ek amin̄ mon̄iñ kind̄a ab̄idan̄ an̄obin̄ bikbiknikon̄ yip̄ban̄ agakwan̄ kisirī da ab̄idan̄ek yan̄ yoyigit̄, ³⁷ “Amin̄ kind̄a nak̄ do nandan̄ek amin̄ mon̄iñ oden̄ kind̄a but̄ da ab̄idosak̄ kan̄, un̄un̄ nak̄ nan̄ abidosok̄. Ae amin̄ kind̄a nak̄ abidosak̄ kan̄, un̄un̄ nak̄ nan̄ gin̄ dima abidosok̄, Datnō nak̄ yabekban̄ pigim̄ un̄un̄ nan̄ abidosok̄.”

Amin̄ kind̄a uwal̄ dima an̄nimjak̄ un̄un̄ notnin̄
(Lk 9.49-50)

³⁸ Yan̄ban̄ Jon̄ da yan̄ iyigit̄, “Yoyin̄det, nin̄ kan̄apnō amin̄ kind̄a da gak̄ da manon̄ kon̄ yolban̄ kaman̄. Manī nin̄ da kabikon̄ nanī kind̄a dima, do yan̄sop̄ an̄ imiman̄.”

³⁹ Yan̄ban̄ Yesū da yan̄ yagit̄, “Dimā kirin̄ik̄ imnī. Amin̄ kind̄a nak̄ dakon̄ man̄ yan̄ek wasok̄ tapmimī ton̄ asak̄ un̄un̄ amin̄ nikon̄ da nak̄ do yan̄ba yokwī tok̄ asak̄? Un̄un̄ aripmī dima. ⁴⁰ Amin̄ kind̄a uwal̄ dima an̄ nimjak̄ amin̄ un̄un̄ notnin̄. ⁴¹ Nak̄ asisī dayisat̄, amin̄ kind̄a nak̄ do nandan̄ek̄ jī do Kristō dakon̄ amin̄ kabī yan̄ nandan̄ek̄ pakbī kolen̄ damjak̄ kan̄, un̄un̄ amin̄ dakon̄ yuman̄ nogī dima pasil̄ imjak̄.”

An̄pak̄ yokwī da nandan̄ gadat̄ an̄upbal̄ asak̄
(Mt 18.6-9 ae Lk 17.1-2)

⁴² Yesū da san̄ben̄ek̄ yan̄ yagit̄, “Amin̄ kind̄a da amin̄ mon̄iñ kind̄a nak̄ nandan̄ gadan̄ nam̄in̄akwan̄ yokwī asak̄ do yabekban̄ yokwī asak̄ kan̄, yabet̄ asak̄ amin̄ wit̄ misin̄it̄ tip̄ madep̄ kind̄a tegikon̄ amin̄ da waman̄ mabā tap̄ ilar̄isigwan̄ pigek̄ tagī kimotjak̄.

43-44 “Kisitgo da yokwi aki do gayinban kan, kisitgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ae kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, kandapgo mandan dagoki. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁴⁷ Ae dabilgo da yokwi aki do gayinban kan, dabilgo pilikgi. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kindap piligek tagapmi Pin kop da Amin Kila Asagon tagi wigiki.

48 ‘Tipdomon namat dima kimokgon, ae kindap dima kimokdok.’ ⁴⁹ Tap gat kindap gat amin kisikon altosak. ⁵⁰ Tap unun yo galagisi. Mani tap dakon galagi pasiljak kan, niansi anek galagini ankaluk anen? Ji tap yombem egek notji gat but kalon si egipni.”

10

Minat pankwinit dakon gen

(Mt 19.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu unun kokup yipmanek Judia miktimon ae Jodan Pakbi teri kindap unudon kigit. Unudon egakwan minat amin madepsi apgwit. Apba Yesu iyi an an agit unuden ae Pin kop gen yoyigit.

² Yoyin kwakwan Parisi amin diwari da abin Yesu gen yokwi kindap yanban kanek gen pikon yipnen yan

nandanek yan iyiwit, “Gen tebanin da amin kinda miñatni tagi kwinitjak do yosok bo dima?”

³ Yanba yoyigit, “Moses da ni gen teban nan damgut?”

⁴ Yanban iyiwit, “Moses da yan mandagit: Amin kinda miñatni kwinit do kan, miñat pankwinit papia kinda mandan iminek kwinitjak.”

⁵ Yan yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji do anek gen teban unun mandagit. ⁶ Mani wasok wasogikon Pin kop da amin wasanek ‘miñat ae wiliyo kisi wasagit.’

⁷ ‘Unun do anek wili da menji datniyo yopmanek miñatni gat muwukbal ⁸ giptim kalonji anjil.’ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima, giptim kalonji amal. ⁹ Unun do Pin kop da miñat wili kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

¹⁰ Yan yanban yutnon wige kan pan detni da unun gen dakon mibili nandak do iyiwit. ¹¹ Iyiyinba yan yoyigit, “Amin kinda da miñatni yipmanek kin miñat kalugi pasak kan, unun amin yumabi asak. ¹² Ae miñat kinda da eni yipmanek kin wili kalugi pasak kan, unun miñat yumabi asak.”

Yesu da miñat monjiyo gisam yomgut

(Mt 19.13-15 ae Lk 18.15-17)

¹³ Amin da miñat monjiyoni Yesukon timik panopgwit. Panobin Yesu da kisiri kwenikon witjisak do iyiwit. Mani pan detni da yan yoyiwit, “Dima panopni. Pankit!” ¹⁴ Yanba Yesu da buri yokwi tanban yan yoyigit, “Miñat monji yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pin kop da Amin

Kila Asak unun amin minat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon. ¹⁵ Nak asisi dayisat, amin kinda da minat monjiyo da Pin kop da Amin Kila Asak abidon unun da tilak dima abidoni kan, unungwan aripmi dima pigikdan.” ¹⁶ Yan yanek Yesu da minat monjiyo timigek kisiri kwenikon witjinjek gisam yomgut.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mt 19.16-30 ae Lk 18.18-30)

¹⁷ Yesu pidan kik do anakwan amin kinda timentim yanek abin gawak iminek yan iyigit, “Yoyindet giman, niansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁸ Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nido nak do amin tagisi yan nayisal? Pin kop kaloni gin unun amin tagisi. ¹⁹ Gak gen teban nandan mudosol, unun yan:

‘Amin dima dapba kimotni;

minat eyo kili abi ji yumabi dima ani;

yo kabo dima noni;

top dima yoni;

top gen yanek amin notji yum dogin gen pikon

dima yopni;

amin dakon yo kabi pankiligek dima timitni;

mej dat do nandaba wukwanek geni guramitni.’ ”

²⁰ Yanban amin unun yan yagit, “Yoyindet, nak moninisogon da gen teban morap guramik an an opgum da obisat.”

²¹ Yanban Yesu da kan galak tanek yan iyigit, “Yo kalonji tosok unun dima asal. Gak kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.”

²² Amin unun yoni morapmi tan ingwit, do gen unun nandan but yokwi nandanek si kigit.

²³ Kinakwan Yesu da pandetni pindagek yan yoyigit, “Yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an.”

²⁴ Gen unun nandanek nandaba njaknjawarisi agit. Mani Yesu da sanbenek yan yoyigit, “Monjinoni, amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok an. ²⁵ Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pin kop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

²⁶ Yanban pandetni nandaba njaknjawarisi aban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Yan kan namin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

²⁷ Yanba Yesu da pandet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pin kop da aripmi tagi asak. Pin kop da yo morap ak do tagi asak.”

²⁸ Yanban Pita da Yesu gen kinda yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman.”

²⁹ Yanban Yesu da yan yagit, “Nak asisi dayisat, amin kinda da nak do ae Gen Bin Tagisi do nandanek yutni, peni padik padikyo, sami, meni, datni, minjat monjioni, ae miktimni yopman detjak kan, ³⁰ tamoni do Pin kop da yo madepsi

imdisak. Miktimon egipjak bisapmon yo morap kalip yopman dekgit unun dakon tilak yapmanek yo morapmi imdisak. Unun amin da yutni, peni padik padikyo, sami, menji, minjat monjiyo ae miktim morapmisi timitdisak. Mani unun gin dima, amin da yo yokwi anyomdan. Yan anakwa bisap madep apjak bisapmon egip egip dagok dagogi mini abidokdisak. ³¹ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unun da bunon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bunon ekwan unun da mibiltok amin akdan.”

Yesu unun kimotjak do gen bin yoyinban kosit kabi agit

(Mt 20.17-19 ae Lk 18.31-34)

³² Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup papmon wigik do anek Yesu iyi mibiltok anyoban kiwit. Kinakwa pandetni da nandak nandak morapmi anakwa amin bunon yolgwit unun da but pasol awit. Yan anakwa Yesu da pandetni 12 kabi aeni timik panmuwugek yo altan imni unun dakon but piso yoyinek ³³ yan yagit, “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da kisiron yipdan. Yan anek gen pikon yipmanek kimotjak do yan dagok akdan. Yan dagok anek Amin Nwaknwarri Kabi da kisiron yipdan. ³⁴ Unun amin kabi da ansolat anek, ilip sul iminek, baljanek anakba kimotjak. Gildat kabi anakwan kimoron da pidokdisak.”

*Jems gat Jon gat amin madep egip do yagimal
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Jems gat Jon gat, Sebedi dakon monji bamot, unun da Yesukon altan iminek yan iyigimal, “Yoyindet, nit yo kindo do gayikdamak, unun gak da abi do nandamak.”

³⁶ Yanbal yan yoyigit, “Nian aben do nandamal?”

³⁷ Yanban yan iyigimal, “Gak don tilingo gat yikgi bisapmon nit kindo da gak da amin tetdo, ae kindo da gwanden tet do yitden do nandamak.”

³⁸ Yanbal Yesu da yan yoyigit, “Jil gen unun yomal unun dima nandan pisanek yomal. Nak da tepmi madep pakdisat unun tagi panjil?”

³⁹ Yanban iyigimal, “Tagi panden.”

Yan yanbal Yesu da yoyigit, “Unun asi, tepmi pakdisat unun pakdamal. ⁴⁰ Mani, namn da nak da amin tet do yitjak, ae namn da gwanden tet do yitjak unun aripmi dima yan dagoken. Tamo unun Pin kop da amin kili manjin yopgut unun dakon gin.”

⁴¹ Pandetni 10 kabi gen unun nandanek Jems gat Jon gat do butjap nandawit. ⁴² Mani Yesu da yoyinban opba yan yoyigit, “Ji nandan, Amin Nwaktwari Kabi dakon amin tagi da iyi do nandaba wukwanek pi madepsi amin do yoba an. Ae geni guramik kimotni do nandan. ⁴³ Mani unun dakon anpak unun jikon dima tosak. Jikon da amin kindo amin tagi man pak do nandisak kan, unun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ⁴⁴ Amin kindo jikon da mibiltok amin egip do nandisak

kan, unun amin minjat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin tagi egipjak. ⁴⁵ Amin Dakon Monji unun yan gin kili agit. Amin da oman anjinni do dima pigit. Iyi minjat amin morap panpulgokdo, ae iyi dakon giptimnan paregek yuman nan yop do pigit.”

*Yesu da amin dabili mini kinda anjilip agit
(Mt 20.29-34 ae Lk 18.35-43)*

⁴⁶ Yesu gat panjetni gat Jeriko kokup papmon kin altawit. Yesu unun kokup yipman degakwan panjet kabini gat ae minjat amin kabi madep gat kisi kiwit. Kinakwa kosit ilejon amin dabili mini kinda yikgit, mani Batimeus, unun Timeus dakon monji. Unun amin dabili mini do amin da monen imni do bisit yoyinek yikgit. ⁴⁷ Yigakwan amin da “Yesu Nasaret amin obisak” yan yanba nandanek gen madepsi yan tidanek yagit, “Yesu, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁸ Yan tidanban amin morapmi da gen tebai iyinek dima yan tidosak do iyiwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagit, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam!”

⁴⁹ Yan tidanban Yesu da nandanek kosiron agek yan yagit, “Iyiba apban.”

Yanban amin da dabili mini amin yan iyiwit, “But galak nandanek pida. Opbi do yosok.” ⁵⁰ Gen unun yanba nandanek imalni kukwan yipmanek Yesukon opgut.

⁵¹ Opban Yesu da yan iyigit, “Nak ninan angaben do nandisal?”

Yanban dabili mini amin da yan iyigit, “Yoyindet, nak sijtok do nandisat.”

⁵² Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak nandan gadan namisal, do kilek tanek kiki.” Yan iyinban unudon gin dabili sintanek Yesu yolgit.

Yesu tepmi panek kimagit da aeni pidagit

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Yesu Jerusalem Kokupmon pigigit

(Mt 21.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jon 12.12-19)

¹ Yesu gat panetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage ae Betani kokupmon kin altawit. (Kokup bamot unun Hleŋ Olipmon tomal.) Altanek Yesu da panetni bamori yabegek, ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki bilagi kinda napmon akban konjil. Unun donki amin da kwenikon dima yikbi. Napmi witdalek anopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan yan iyinjil, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok. Donjok yipban opdisak.’”

⁴ Unun amin bamot kin donki bilagi unun kosiron kagimal. Unun amin kinda da yoma kagakon gwilikba akgit. Napmi witalbal, ⁵ amin akgwit en da pindagek yawit, “Niban ak do anek on donki bilagi witalgamal?” ⁶ Yanba Yesu da gen yoyigit unuden gin yoyigimal. Abal nandan yominakwa donki ankigimal. ⁷ Yesukon altanek imalni ilik donki bilagi da kwenon yopmanakwal Yesu pawigi unudon yigit. ⁸ Yan anakwan amin morapmi da

kosiron imalni yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panjobin kosiron yaliwit

⁹ Amin mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da yan tidanek yan yawit, “Osana! Pin kop an kisino! ‘Pin kop dakon gisami ton amin unun Amin Tagi da manon abisak.’

¹⁰ Osana! Babiknin Dewit da amin kila agit unuden gin on amin kila amin madepnin egip do abisak, unun do Pin kop Wikwisi Kwen Kukup Amin an kisino!”

¹¹ Yesu Jerusalem kin altanek Telagi Yut Madep unun da nagalgwan pigigit. Pigi yo morap pindak an an kigit, mani gildat pigik do anakwan pan detni ¹² kabi gat tobilek Betani kokupmon kiwit.

Yesu da yanban pik kindap kinda kibidagit

(Mt 21.18-19)

¹² Wisa daganakwan Betani kokup yipman dek obin kosiron Yesu jap do agit. ¹³ Yan anek pik kindap kinda dubagikon da tam dirim kagit. Yan kanek bami di ton bo dima yan do kapmatjok da kin wisigit. Mani bami di dima pindakgit. Tami gin pindakgit, nido pik kindap dakon bami toktok bisap dima. ¹⁴ Yesu da kindap unun yan kanek yagit, “Bujon bami dimasi toki, anaki amin da dimasi pan noni dosi nandisat.” Gen yagit unun pan detni da nandawit.

Yesu da amin Telagi Yut Madepmon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mt 21.12-17 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

¹⁵ Yesu gat pan detni gat Jerusalem kin altawit. Kin altanek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan

pigi pindakban amin monej ilit pi awit. Unun wasanej amin yolban wanja abigiwit. Yan anej monej kulabik awit amin dakon tamo, ae minam ban monej ilit awit amin dakon tamo unun kisi pantobilban tagal kiwit. ¹⁶ Yan anej amin Telagi Yut Madep da nagalgwan yoni timigek kin ap dima ani do yansop anyomgut. ¹⁷ Yansop anyominek yan yoyin dekit, “Pin kop da papiakon gen yan mandabi:

‘Nak dakon yut unun amin miktimi miktimi ekwan unun da abin bisit annamni do tosak.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo asak.’ ”

¹⁸ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin gen unun nandanej Yesu anakba kimotjak do kosit wisiwit. Unun Yesu do si pasalgwit, nido minjat aminyo da Yesu dakon gen yogokni do tamtam yawit.

¹⁹ Yan yanakwa pilin pilindo Yesu gat pandetni gat Jerusalem yipmanek kiwit.

Nandan gadaron da bisit ani

(Mt 21.20-22)

²⁰ Wisa dagokdo Yesu gat pandetni gat kosiron kiwit. Kinjek pik kindap unun kili wagilsi kibidagit kawit. ²¹ Yan kanek Pita da Yesu da gen yagit unun nandanej yan iyigit, “Yoyindet, ka! Apma pik kindap yokwi tosak do yagil abisok oni kibidak!”

²² Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Ji Pin kop nandan gadan imni. ²³ Nak asisi dayisat, amin kinda da ilej kinda yan iyisak, ‘Gak pidan tap kaga pigi’ yan iyinek but bamot dima asak kan,

uŋun iyisak uŋudenŋ gŋn altokdisak. ²⁴ Uŋun do nak yaŋ dayisat, ni yo kindā do Piŋkop bisit iyineŋ yo uŋun timitni do nandaŋ gadaŋ kimotni kaŋ, yaŋ gŋn timitdaŋ. ²⁵⁻²⁶ Ji bisit ani bisapmon amin kindā da yokwi aŋ damgut kaŋ, yokwini yopmaŋ ibi. Yaŋ ani kaŋ, Kwen Kokup Datji da yokwisi yaŋ gŋn yopdisak.”

*Yesu tapmim taŋ imgut uŋun do iyiwit
(Mt 21.23-27 ae Lk 20.1-8)*

²⁷ Yesu gat paŋdetni gat aeni Jerusalem kiŋ al-tawit. Aŋek Yesu Telagi Yut Madep da nagalgwan piŋi agipgut. Agakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban dakon yoyiŋdet amin, ae kila amin Yesukon opgwit. Obineŋ yaŋ iyiwit, ²⁸ “Namin da pi uŋun abi do yaŋ mudanŋ gamgut da yo uŋun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁹ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak jibaŋ gen kindā dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kaŋ, nakyo kisi kobogi tagi dayikenŋ. ³⁰ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Piŋkop da yabekban pi agit, bo amin da yabekba agit? Uŋun do nayini.”

³¹ Yaŋban iyi gŋn notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, “Kobogi ni gen kindā naŋ iyinenŋ? ‘Piŋkop da yabekgit’ yaŋ iyinenŋ kaŋ, gen tebai yaŋ niyisak, ‘Ji nido dima nandaŋ gadaŋ imgwit?’ ³² Mani ‘Amin da yabekgit’ yaŋ iyinenŋ kaŋ, uŋun kisi tagi dima asak, nido amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kindā yaŋ nandaŋ. Do Jon dakon man bin aŋupbal aneŋ kaŋ nindapdaŋ.” Yaŋ do

si pasalek ³³ Yesu do gen kobogi yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namın da pi unun aben do yan mudan namgut da pi asat unun dima dayiken.”

12

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen

(Mt 21.33-46 ae Lk 20.9-19)

¹ Ae Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda da wain pini anek nagal agit. Anek unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Anek kila amin da kabo noknok pındat do yut dubak kinda witjinban wigigit. Yut witjinjek kila amin da pini anek bami pakpak bisapmon bami di namni yan nandanek wain pi unun da kisiron yipmanek miktım dubagikon kigit.

² “Wain sop pakpak bisap kwan tanakwan oman monji kinda yabekban wain bami timik panopjak do kigit. ³ Kin altanban wain pi dakon kila amin da unun pi monji abidan anagek bami kinda dima iminek yipba kigit. ⁴ Yan aba pi ami da aeni oman monji kinda yabekdak. Unun pi monji busunikon anagek yo yokwisi anıngwit. ⁵ Yan aba kinda gat yabekban kwan anakba kimakgit. Yan aba pi monji morapmi yabekgit. Diwari si baljanek diwari dapba kimakgit.

⁶ “Dapmanakwa kalonji kinda egıpgut unun iyi dakon monji. Monji unun do galagisi nandagit. Bunon iyi dakon monji yabek yan nandagit,

‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwanek geni nandajek bami di imni.’

⁷ “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do nin amin on anagek wain pini nin do anawatne.’ ⁸ Yan yanek monji unun anakba kimakgit. Kimakban bumjotni pigaga nan maba wanga kigit.

⁹ “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak? Pi ami da abin unun kila amin dapban kimotdan. Dapban kimagakwa wain pi unun amin njakwari da kisiron yipdisak. ¹⁰ Ji Pinjop da papiakon gen toso unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit, unun gwak amin da yut kodigikon tip kindan nan tidawit da akdak.

¹¹ Yo unun Amin Tagi da agit, anakwan nin da kono yo masi masimisi asak.’ ”

¹² Yan yoyinban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin ae kila amin da “Tilak gen unun nin do yosok” yan nandajek Yesu abidok do nandawit. Mani minjat amin do pasalek yipba si kigit.

Rom dakon kila amin madep Sisa do monej imimi bo dima?

(Mt 22.15-22 ae Lk 20.20-26)

¹³ Parisi amin diwari gat ae Erot da kabikon amin diwari gat da Yesu dakon gen nandajek sun kindan yanban abidoni do kila amin da yabekgwit.

¹⁴ Yesukon kin altanek yan iyiwit, “Yoyindet, gak

gen bami yogok amin yan nandaman. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani ton ae amin mani mini unun kisi Pin kop dakon anpak yoyin dek mudosol. Gak nian nandisal? Sisa do monej inno tagi asak bo dima? Imnen bo dima?”

¹⁵ Mani Yesu da unun jamba but amin yan nandan yominek yan yoyigit, “Ji nido nak an kewalgar? Monej tabili kind a nabin naba koko.” ¹⁶ Monej tabili kind a nabin iba abidanej yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun nam in dakon?”

Yanban yan yawit, “Sisa dakon.”

¹⁷ Yanba yan yoyigit, “Sisa dakon yo unun Sisa iyi do imni, ae Pin kop dakon yo unun Pin kop iyi do imni.” Gen unun yanban nandanej Yesu do nandaba n wakan warisi agit.

Amin kimakbi da pidoni do Yesu iyiwit

(Mt 22.23-33 ae Lk 20.27-40)

¹⁸ Yan anakwa Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Unun amin kabi amin kimakbi aripmi dima pidoni yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ¹⁹ “Yoyindet, Moses da gen kind a yan mandagit, ‘Amin kind a monji mini da kimagakwan minjatni isal egipjak kan, padige da panakwan monji panalacak.’ ²⁰ Bisap kindakon peni padige 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minjat panek monji mini egek kimakgit. ²¹ Kimakban unun da bunon nani da sakwabat panek yan gin monji mini egi kimakgit. Ae unun da bunon nani yan gin agit. ²² Unuden gin notni diwari kisi minjat unun panek monji mini da kimakgwit. Kimagakwa minjat unun don kimakgit. ²³ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin

da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pinƙop da pa-piakon gen tosoƙ unun dima ƙan nandanyo an. Ae Pinƙop dakon teban tok tosoƙ unun kisi dima ƙan nandanyo an. Unun do anek ji gen gulusun yon. ²⁵ Kimakbi da pidoni bisapmon minjat eyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ²⁶ Nak amin da kimoron da pidot pidot unun dakon mibili dayiken. Moses da gen kinda mandagit ji manjin nandan bo dima? Moses da kindap kinda sonban ƙanƙwan Pinƙop da gen yan iyigit:

‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pinƙop.’

²⁷ Unun do nak yan dayisat, Pinƙop unun amin kimakbi dakon Pinƙop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pinƙop.”

Ni gen teban da mibiltok asak?

(Mt 22.34-40 ae Lk 10.25-28)

²⁸ Anƙwan gen teban yoyindet amin kinda da abin pindakban Yesu gat Sadyusi amin gat gen emat awit. Yesu da gen kobogi tagisi yoyinban nandaneƙ Yesu yan iyigit, “Ni gen teban da gen teban morap yapman mudaneƙ mibiltok asak?”

²⁹ Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “Gen teban mibiltok asak unun yan:

‘Israel amin kabi, gen unun nandani. Amin Tagi kalon gin unun Pinƙopnin.

³⁰ Ji Amin Tagi Pinƙopji unun but gat, ae wup gat, ae tapmimgo gat, ae nandak nandakgo gat kisi but dasi galak tan ibi.’

31 Ae unun da bunon yan tosok:

‘Gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin
amin do but dasi galak tan yobi.’

Unun gen teban bamot da gen teban morap yap-
man mudomal.”

32 Yanban unun gen teban yoyindet amin da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, tagisi yosol. Unun asisi, Pin kop unun kalon dagin egisak, ae Pin kop kinda dima egisak. **33** Notgo do galagi nian nandisal unun si yapmanek Pin kop do galagi madepsi nandan imni. Bisapmi bisapmi unun do nandanek ae oman an iminek egipni. Yan anek gaga do but dasi nian galak tosol, unuden gin amin do but dasi galak tan yobi. Unun gen bamot da mukwa sogok mibili mibili yapman mudomal.”

34 Yanban Yesu da amin nandan kokwini ton kinda da yosok yan nandanek iyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun gak kili ankwaj asal.”

Yan yanban amin morap Yesu gen sanbenek iyik do pasalgwit.

Kristo unun Dewit dakon Pin kop

(Mt 22.41-46 ae Lk 20.41-44)

35 Yesu telagi yut nagalgwan egek amin yoyin degek yan yoyigit, “Gen teban yoyindet amin da gen kinda yan yon, ‘Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni.’ Mibili nido yan yon? **36** Dewit Telagi Wup da anpuluganban iyi yan yagit:

‘Pin kop da nak dakon Amin Tagi yan iyigit,
“Gak abin nak da aminsi tet do yikbi don

uwalgo kandap gibanjogwan yopbo gengo guramitni.”’

³⁷ Dewit da unun amin do Amin Tagi yan iyigit, do Kristo unun Dewit dakon yawi diwatni dima, unun Amin Tagini.” Yesu da gen unun yanjakwan minjat amin kabi madep da nandan galak tawit.

*Gen teban yoyindet amin dakon anpak yokwi
(Mt 23.1-36 ae Lk 11.37-54 ae 20.45-47)*

³⁸ Anakwa Yesu da yoyin degek yan yoyigit, “Ji gen teban yoyindet amin da dayindet an unun do pindak kimotni. Unun amin ilikba pigikni dubagi panek minjat aminyo da makeron ‘gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton. ³⁹ Muwut muwut yut-nikon ae jap noknok bisap madepmon amin mani ton da yiyit tamokon yit do galak ton. ⁴⁰ Unun amin sakwabat panjawalek yutni timikgan. Ae amin da pindatni yan do bisit dubagisi an. Unuden amin gen kokwin bisap madepmon kobogi do yo jigisi pakdan.”

*Yoni mini minjat kinda da Pinjkop do paret agit
(Lk 21.1-4)*

⁴¹ Yesu Telagi Yut Madepmon wigek paret yopyop tamo da kapmatjok yikgit. Yigek pindagakwan amin morapmi da paret yopgwit. Monej morapmi tan yomgwit amin unun da monej madep yopgwit. ⁴² Anakwa sakwabat yoni mini kinda da abin monej gimani tabili bamori monijisisok paret yopyop tamokon yopgut.

⁴³ Yan yopban kanek Yesu da pandetni yan panmuwugek yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, on sakwabat unun da paret yopmandak unun da amin

morap da yopman si yapmandak. ⁴⁴ Amin morap unun monejni morapmi tan yomanakwa diwari gin paret idapmon yopman. Mani on minat wadak wadaksi anek monejni kisi yopmandak. Kili jap yuman nosak monejni di dima tan iman.”

13

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit

(Mt 24.1-2 ae Lk 21.5-6)

¹ Yesu gat pandetni gat telagi yut madep dakon nagal yipman wanga pinakwa monji kinda da yan iyigit, “Yoyindet, tip madepsi ban yut tagisisi di awit do digo pindat!”

² Yanban Yesu da gen kobogi yan iyigit, “On yut madep pindakdal, unun dakon tip notni da kwenon dima tan tan akdan. Tuwilba kisisi man mudokdan.”

Yesu da jiggi morapmi altoni do yagit

(Mt 24.3-14 ae Lk 21.7-19)

³ Yesu flej Olipmon yigakwan Telagi Yut Madep ason tet tagit. Anakwan Pita, Jems, Jon ae Andru da iyi gin Yesu yan iyiwit, ⁴ “Gak da gen unun yal, unun ni bisapmon altokdan? Ni yo da mibiltok altanban kanek unun yo morap altosak dakon bisap kwan tosok yan nandanen?”

⁵ Yan yanba Yesu da yoyigit, “Amin da pankewalni do kan kimotni. ⁶ Amin morapmi da abinj nak dakon man yanek yan yokdan, ‘Nak naga Kristo.’ Yan yanek amin morapmi pankewaldan. ⁷ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat an unun dakon gen bin apba nandanek butji

dima pasolni. Uñun yo morap altokdan, mani miktım da mudosak bisap madep kili uñun yañ dima nandani. ⁸ Miktım kinda dakon amin da pıdanba miktım kinda dakon amin gat emat wamdan. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pıdanba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdan. Anakwa miktım diwarikon wudıp akdisak, ae miktım diwarikon amin da jap do madepsi anek diwari da kimotdan. Miñat monji kwapmi ton da monji altok do anek suganba tepmi nandan, uñuden ğin uñun yo morap altoni bisapmon, bisap madep kwan tosok yañ nandani.

⁹ “Uñun bisapmon ji disı do kila ani. Amin da gen pikon depdan ae Juda amin da muwut muwut yutnon pawıgi nap kirıñban baljokdan. Ji nak nandan naman do amin da ji panji miktım dakon kila amin madep da inamon depba atdan. Uñun bisapmon nak dakon gen yoyini. ¹⁰ Miktım da mudosak bisap madep tepmi dima apdisak. Mibiltok amin miktımi miktımi ekwan uñun da Gen Bin Tagısi nandani. ¹¹ Amin da ji timik panpan gen pikon depni bisapmon dima pasolni. Ni gen ban yoyıneñ yañ dima nandani. Uñun bisapmon Piñkop da ni gen dayısak uñun ban yoyini. Yañ anakwa ji dakon gen dima asak, uñun Telagi Wup dakon gen asak.

¹² “Uñun bisapmon amin da yañ akdan: peni kinda da padıge uwal da kisiron yıpban anakba kimotdisak, ae amin kinda da miñat monjiyoni uwal da kisiron yopban dapba kimotdan, ae miñat monjiyo da meñi datniyo do yañ ğin akdan. ¹³ Yan

13:9: Mt 10.17-20 **13:11:** Lk 12.11-12 **13:12:** Mt 10.21

13:13: Mt 10.22; Jn 15.21

aba ji nak nolgan do anek amin kisi morap da ji do butjap nandakdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin unun Pin kop da yokwikon ban timitdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mt 24.15-28 ae Lk 21.20-24)

¹⁴ Yesu da sanbejek yan yagit, “Yo yokwisi amin panupbal ak kinda don dima toktogi tamokon akban kokdan.” (On gen manjisak amin da pakyansi nandisak.) “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁵ Amin kinda yut kwenon egipjak kan, yo kabini timit do yutgan dima pigisak.

¹⁶ “Ae amin kinda pigaga egipjak kan, yutnon ilikba pigikni kin abidok do dimasi kisak. ¹⁷ Unun bisapmon minat monji kwapni ton, ae minat monji mum non unun bupmisi. ¹⁸ Ji da Pin kop bisit iyinba nandanakwan yo unun ais bisapmon dima altoni. ¹⁹ Unun bisapmon yo jigisi altokdan. Pin kop da yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi unuden kinda dima altagit. Ae bujon yo jigisi unuden aeni dima altokdan. ²⁰ Amin Tagi da unun bisap dima anpisip asak tam minat amin morap kisi pasilmom. Mani minat amin kabi iyi do kili manjigit unun do bupmi nandanek bisap anpisip akdisak.

²¹ “Unun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yan yanban kan, geni dima nandan gadani. ²² Amin diwari da abin ‘Nak Kristo’ yan yokdan. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’

yaŋ yokdaŋ. Yaŋ yaŋek wasok tapmimi toŋ mibili mibili akdaŋ. Aŋek miŋat amin kabi Piŋkop da iyi do kili manjikbi uŋun paŋkilikba kosit kilegi yipmaŋ detni do pini madep akdaŋ. Mani aripmi dima akdaŋ. ²³ Yo jigisi morap uŋun dima al-taŋakwa wagil dayisat, do disi kaŋ kimotni.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mt 24.29-31 ae Lk 21.25-28)

²⁴ Yesu da saŋbenek yaŋ yagit, “Yo jigis dakon bisap mudanŋakwan ‘gildat dabil pilin tuk akdisak, ae kanek dima tenjenokdisak.

²⁵ Ae gik kundu yipmaŋek mokdaŋ, aŋakwa kwen kundukon yo tebai toŋ uŋun da kwak-walitaŋ.’

²⁶ “Uŋun bisapmon amin da Amin Dakon Monji kaŋba tapmimni ae tilimni gat gikwemon da apban kokdaŋ. ²⁷ Uŋun da aŋelo kabini yabekban kiŋ amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan uŋun paŋmuwutdaŋ.”

Pik kindap kaŋek butji pisosak

(Mt 24.32-35 ae Lk 21.29-33)

²⁸ Yesu da saŋbenek yaŋ yagit, “Ji pik kindap kaŋek butji pisosak. Kiliŋi pakbini toŋ ae tami kaluk yopmaŋdak, uŋun bisapmon gildat bisap kwan tosok yaŋ nandaŋ. ²⁹ Uŋuden gin yo morap dayit uŋun da al-taŋakwa miktim da mudosak bisap madep kili uŋunjak kwan tosok yaŋ nandani. ³⁰ Nak asisi dayisat, amin uŋun bisapmon nani

13:24: Ais 13.10; Jol 2.10,31; 3.15; PA 6.12-13

13:26: PA 1.7

13:27: Mt 13.41

dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³¹ Kundu gat miktin gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Yo morap altosak unun dakon bisap Pinjop Dat dagin nandisak

(Mt 24.36-44)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap altokdisak unun dakon bisap amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³³ Yo morap altokdan dakon bisap ji dima nandan, do kan kimagek egipni.”

³⁴ Yan yanek tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda kokup kindakon kik do anek oman amini do pi kokwinik yominjek yut dakon kila ani do yoyisak. Anek yoma sopsop dakon kila amin yoma kilani tebai asak do iyisak.

³⁵ “Unun do anek ji kan kimotni. Ji yut dakon ami ni bisapmon apjak unun dima nandan. Apjak bisap unun pilindo bo kalbi binap bo pup da gen yosok bisapmon bo wisa dagokdo unun ji dima nandan. ³⁶ Tepmi abin dandaban dipmin potni kan, unun tagi dima. ³⁷ Gen dayisat unun amin morap kisi do yosot. Kan kimotni.”

14

Kila amin da Yesu anakba kimotjak do yawit

(Mt 26.1-5 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53)

¹ Gildat bamori egek don Yapyap Bilak ae Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altok do anjakwan mukwa sogok amin dakon amin

madep kabi ae gen teban yoyiñdet amin da muwugek yan yawit, “Nian anek Yesu ankwalek abidan anatan kimotjak?”² Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidoneñ. Yan aneñ kan, miñat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Miñat kinda da pakbi kibanji ton tagisinañ Yesu son imgut

(Mt 26.6-13 ae Jn 12.1-8)

³ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgit. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) Yesu jap noknok tamokon yigakwan miñat kinda pakbi kibanji ton tagisi kinami kinda abidaneñ wigigit. Awin gapmi jokgalek Yesu da busuñon tagalgit. (Unun pakbi dakon yuman nogi madepsi ae tibri unun tipnan wasanbi.)

⁴ Yan aban amin diwari da kanek buri yokwi tanba notni yoyiñ yoyiñ anek yan yawit, “Nidosi pakbi kibanji ton tagisi unun yumsi tagaldak?”⁵ Amin da yubam tam, moneñ madepsi timik yoni mini amin do yomnom.” Yan yanek miñat unun gen tebai iyiwit.

⁶ Iyinja Yesu da nandaneñ yan yoyigit, “Ji miñat on yum koni. Nido jigi iman? Miñat on nak do yo tagisi asak.”⁷ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, do tagi panpulugoni. Mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman.⁸ Yo miñat da agagi kili aban dagak. Nak kimokgo gapmakon nepni do unun miñat da pakbi kibanji ton nan kili son namik.⁹ Nak asisi dayisat, miktimi miktimi

amin da Gen Bin Tagisi yoyiŋek miŋat on da yo ak uŋun dakon gen bin kisi yoyiŋakwa nandakdaŋ. Aŋek uŋun miŋat dakon man bini dima pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yaŋ teban tagit

(Mt 26.14-16 ae Lk 22.3-6)

¹⁰ Uŋun bisapmon paŋdetni 12 kabikon kind a egipgut mani Judas Iskariot. Uŋun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kiŋek Yesu kisitnikon yipjak do yoyigit. ¹¹ Yoyiŋban but galak nandaŋek moner iŋni do yaŋ teban tawit. Judas uŋun nandaŋek Yesu kisitnikon yipjak dakon kosit wisigit.

Yesu gat paŋdetni gat jap nawit

(Mt 26.17-25 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae Jn 13.21-30)

¹² Anakwan Bret Yisni Mini Dakon Jap Noknok Bisap Madep altagit. Uŋun bisapmon Israel amin da Yapyap Bilak do nandaŋek sipsip moner dapmaner soner. Uŋun bisapmon paŋdetni da Yesu yaŋ iyiwit, “Nin kiŋ dukwan Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit aner do nandisal?”

¹³ Yaŋ yaŋba Yesu da paŋdetni bamori yabegek yaŋ yoyigit, “Kokupmon kiŋ kaŋbal amin kind a pakbi kwoba kind a guramik apban jil gat domdom akdaŋ. Jil uŋun amin naŋ yol ankinjil.

¹⁴ Kaŋbal yut kindakon wikwan kaŋ, uŋun yut dakon ami yaŋ iyinjil, ‘Yoyiŋdetnit da yosok, “Nak gat paŋdetnoni gat da Yapyap Bilak dakon jap noner dakon yut buri dukwan tosok?”’ ¹⁵ Yaŋ iyinbal uŋun amin da yut madep kind a kwen nani do dolisak. Uŋun yutnon jap noknok tamo ae amin

yiyit tamo kili pañnoman abi da tonj. Uñudon japnin pañkosit anjil.”

¹⁶ Yoyiñban kokupmon kiñ Yesu da yo morap do yoyigit uñudenji pindakgimal. Yanj pindagek Yapyap Bilak dakon jap pañkosit agimal.

¹⁷ Pilin pilindo Yesu gat pañdetni 12 kabi gat uñun yutnon opgwit. ¹⁸ Obiñ jap noknok tamokon jap nañ yigek Yesu da yanj yoyigit, “Nak asisi dayisat, jikon da kindada da nak uwalno da kisiron nepdisak. Uñun amin nin gat yigek jap nomanj.”

¹⁹ Yanj yanban pañdetni buri yokwi tanba kalon kalon yanj yawit, “Nak dima, ma?”

²⁰ Yanj yanba Yesu da yoyigit, “12 kabi jikon kindada nak gat bret idapmon sibiñek nomak uñun. ²¹ Asi, Piñkop da papiakon gen mandabi uñun da aripmon Amin Dakon Monji kimot akdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Uñun amin menji da dima anjalagit tam tagi.”

Yesu da pañdetni jap yomgut

(Mt 26.26-30 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)

²² Jap nañ yigakwa Yesu da bret kindada abidanj, Piñkop ya yanj iyineñek, pudan pañdetni do yomgut. Yomineñek yanj yoyigit, “Timigek noni, on nak dakon giptim timno.”

²³ Yanj yanek aeni wain kinam abidanek, Piñkop ya yanj iyineñek, yoban kisi da nawit. ²⁴ Nanakwa Yesu da sanbenek yanj yoyigit, “On yawino. Amin morapmi gat sanbek sanbek ak do parekdat. ²⁵ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi

Piŋkop da Amin Kila Agak kokupmon don wain kalugi nokenj.”

²⁶ Yan yanban kap kind a yanek yomakon pigek fleŋ Olipmon wiŋiwit.

Pita da manji injak do Yesu da yagit

(Mt 26.31-35 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)

²⁷ Fleŋ Olipmon wiŋakwa Yesu da paŋdetni yan yoyigit, “Piŋkop da papiakon gen kind a tosok unun da aripmon ji manji namdanj. Gen unun yan: ‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip wasen ki iyi iyi kikdanj.’”

²⁸ Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltanjaminjek kikenj.”

²⁹ Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari dakon nandan gadat wital kisak kan, nak yan aripmi dima abenj.”

³⁰ Yan yanban Yesu da iyigit, “Nak asisi gayisat, abisok kalbi pup kosit bamot dima yanakwan gak da nak do wasip kosit kapbi yokdisal.”

³¹ Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gigekek naky kisi nit do ani kan, gak do wasip dima yokenj.” Yan yanban notni kabi kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani Pigaga bisit agit

(Mt 26.36-46 ae Lk 22.39-46)

³² Yesu gat paŋdetni gat miktim kind a mani Getsemani unudon kiwit. Kin altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak bisit akenj.” ³³ Yan yanek Pita, Jems, ae Jon kisi timikban kiwit. Kin burikon jigi madepsi nandanek ³⁴ yan yoyigit,

14:27: Sek 13.7

14:28: Mt 28.16; Mk 16.7

14:31: Jn 11.16

14:32: Jn 18.1

14:34: Jn 12.27

“Butno jik tanjakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji idon Pinjkop do nandanjek egipni.”

³⁵ Yan yanek angwikon kin miktimon man pagek bisit agit. Kosit kinda tosagon unun bisap yokwi yapjak yan nandanjek bisit yan yagit, ³⁶ “Aba, Dat, gak da yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon galaktok dima yolgi, gaga dakon galaktok unun gin yolgi.”

³⁷ Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiwon kin pindakban dipmin pakgwit. Pindagek Pita yan iyigit, “Saimon, gak dipmin pokdol, ma? Bisap awa kalonj da aripmon gin nak gat Pinjkop do nandanjek dima egipne? ³⁸ Ji teban tanjek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, panjkewalon aripmi dima moni. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon teban tokni mini.”

³⁹ Yan yanek aeni tobilek kin bisit mibiltok agit unudenj gin agit. ⁴⁰ Bisit anek abinj pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit. Panjolban pidan ni gen nan iyinenj yan do intanjek isal yikgwit.

⁴¹ Aeni kin bisit anj tobil abinj panjetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Dipmin aripmi kwayinj. Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. ⁴² Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

*Uwal da Yesu abidawit
(Mt 26.47-56 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)*

⁴³ Yesu gen yanakwan unjudon gin pañdetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinji timigek buñon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinjet amin ae kila amin unjun da yabekba apgwit.

⁴⁴ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unjun amin nan abidoni. Abidanek kilani tebai anek anan kini.” ⁴⁵ Judas unjudon gin Yesukon kin altanek yan iyigit, “Yoyinjet!” Yan iyinek mogimikon mandan nagit. ⁴⁶ Yan aban kanek Yesu tebai abidawit. ⁴⁷ Aba unjun akgwit kabikon da kinda da emat agak sibani ilikgit. Higeek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monji miragi mandan dagagit.

⁴⁸ Mandan daganban Yesu da obip amin yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirinji timigek nak abidok do aben, ma?” ⁴⁹ Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unjun bisapmon nak abidok do dima nandawit? Mani Pinjkop da papiakon nak do gen mandabi unjun da aripmon noman tosak.” ⁵⁰ Yan yanban pañdet morapni yipmanek pasal kin mudawit.

⁵¹ Kin mudanakwa monjisok kinda imalni kwakwagi kindanan gin imegek Yesu yolgit. Emat amin da unjun monjisok kisi abidok do awit, ⁵² mani imalni nan kukwanek pasal molan molan kigit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mt 26.57-68 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵³ Yesu abidawit amin unun da Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da yutnon wigiwit. Unun yutnon mukwa sogok amin dakon mibiltok amin ae gen teban yoyindet ae kila amin kisi muwuk egipgwit. ⁵⁴ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat kindapmon yigek kindapni aliwit.

⁵⁵ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anatan kimotjak yan nandawit, mani Yesu sun kinda dima agit yan kawit. ⁵⁶ Anakwa amin morapmi da Yesu do top sitnok genyo yanba geni dakon kosiri dima pisagit.

⁵⁷ Aba amin diwari da pidan Yesu do top sitnok gen yan yawit, ⁵⁸ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Telagi Yut Madep amin da awit unun tuwilek gildat kapbi da butgwan yut nwaknwari kinda aben. Yut unun amin kisit da agagi dakon tilak dima aben.’ ” ⁵⁹ Mani gen unun yawit unun kisi upbal tanek gen dakon kosiri dima pisagit.

⁶⁰ Kili mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kila amin da inamon agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶¹ Mani Yesu gen kagani sopmanek gen kobogi kinda dima iyigit. Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok

amin da aeni iyigit, “Gak Kristo? Gak Pin kop gawak imaman unun dakon Monji bo dima?”

⁶² Yanban Yesu da yan yagit, “Unun nak mani. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa Kwen Kokup dakon gikwemon da apban kokdan.”

⁶³ Yan yanban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin iyi dakon paba pigikni pudagit. Yan anek yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbenek yoyino apni? ⁶⁴ Iyi do ‘nak Pin kop dakon Monji’ yan yosok, do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.” ⁶⁵ Yan yanek diwari da ilip sul ingwit. Yan anek dabili imal nan waman sopmanek kisit da anakgwit. Kisit da anagek yan iyiwit, “Namin da gikdak? Kombi gen ya!” Yan iyinakwa obip amin da abidanek anakgwit.

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mt 26.69-75 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁶ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan egakwan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da opgut. ⁶⁷ Obin Pita kindap alinek ekwan kagit. Minat unun da pakyansi yipban kwan kanek yan iyigit, “Gak Yesu Nasaret kokupmon nani gat kisi egipgumal.”

⁶⁸ Yanban Pita da wasip yanek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.” Yan yanek nagalon da wigat mibilon pigigit.

⁶⁹ Anakwan oman minatjok unun da Pita aeni kanek amin unudon akgwit yan yoyigit, “On amin

uñun Yesu da kabikon nani kindi.” ⁷⁰ Mani aeni wasip yanek yagit, “Dima.”

Timisok di egek amin kapmatjok akgwit uñun da yan iyiwit, “Gak asi Yesu da kabikon nani kindi. Gak Galili amin kindi.”

⁷¹ Yan yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin uñun yon nak dimasi nandan imisat. Top yosot kan, jobit tagi timikgen.”

⁷² Yan yanakwan uñudon gin pup gen yanban kosit bamot agit. Yanban nandanek Pita Yesu da gen yagit uñun do nandagit. Gen uñun yan yagit, “Nak dakon man kosit kapbi wasip yanaki pup da kosit bamot gen yosak.” Gen uñun do nandanek buri yokwi tanban kunam madepsi takgit.

15

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mt 27.1-2 ae 27.11-14 ae Lk 23.1-5 ae Jn 18.28-38)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin ae gen teban yoyindet amin ae gen kokwin amin kabi morap gat da muwugek gen kindi anteban awit. Anek Yesu nap teban nan waman ilik anan Pailat da kisiron anki yipgwit.

² Yipba Pailat da Yesu yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol uñun mani.”

³ Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da gen morapmi yan imgwit. ⁴ Yanba Pailat da aeni Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi

kinda dima yoyiki? Amin on da yokwi agil do gen morapmi yan gamañ.”

⁵ Yan yanban Yesu da gen kobogi kinda dima yagit. Yan aban kanek Pailat nandaban ñwakiñwarisi agit.

*Pailat da Yesu tilak kindapmon anjati do yagit
(Mt 27.15-26 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38–19.16)*

⁶ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon wasok kinda yan awit: Juda miñat aminyo da dam tebanon yikdak amin kinda dakon man yanakwa, Pailat da yopban kin kin awit. ⁷ Yesu gen pikon yipgwit bisapmon amin kinda mani Barabas unun gat notni gat dam tebanon yikgwit. Unun amin kabi Rom gapman do japmi nandane emat wamañek amin kinda anakba kimakgit. Unun do dam tebanon yopgwit. ⁸ Kili amin morapmi da Pailaron kin altane yan iyiwit, “Bilagi bilagi asal, unuden gin dam tebanon yikdak kinda pulugan yipbi kisak.”

⁹ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Juda amin dakon kila amin madep nan yipbo kisak do nandan?”

¹⁰ Pailat yan yagit nido iyi nandagit: mukwa sogok amin dakon amin madep kabi Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit. ¹¹ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da miñat amin kabi madep buri sugane yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan yipban kisak do iyini.” Yan yoyinba amin da yan gin iyiwit.

¹² Yanba Pailat da aeni yoyigit, “On amin ji da ‘Juda amin dakon kila amin madep’ yan iyan, nian an iben do nandan?”

¹³ Yanban yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anjakbi kimotjak!”

¹⁴ Yanba yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

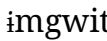
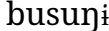
Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anjakbi kimotjak!”

¹⁵ Yanba Pailat da amin dakon buri moni do Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kijakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu toptopmon da man madep

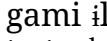
(Mt 27.27-31 ae Jn 19.2-3)

¹⁶ Emat amin da Yesu abidan anan gapman yut madep da nagalgwan pigiwit. Pigeek emat amin notni diwari kisisi yan yoba abin mudawit.

¹⁷ Muwugek Yesu do paba pigik gami kinda pan. Yan anek nap keli ton kinda nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasanek busunikon waman.

¹⁸ Waman iminek top iyinek yan yawit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!”

¹⁹ Yan yanek kindap kirin nan busunikon anagek ilip sul. Yan anek gawak iminek toptopmon da man madep.

²⁰ Anek topmon da man madep imin mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

Yesu tilak kindapmon anakgwit

(Mt 27.32-44 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)

²¹ Kosiron kinj amin kinda kokup pap kik do apban kawit, mani Saimon. Unun Sairini kokupmon nani kinda, Aleksanda gat Rupas gat dakon datni. Emat amin da Saimon gen tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ²² Kinj miktim tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata unun dakon mibili unun Busun Kidat Hen.) ²³ Kinj altanek wain gat pakbi isipmi kinda mani mea gat iktagilek iminba nok do kurak tagit. ²⁴ Anek tilak kindapmon anakgwit. Anagek imalni timit do satu wasok awit.

²⁵ Wisa dagokdo 9 kilok anakwan anakgwit. ²⁶ Anagek mibili yan do anakgaman unun dakon but piso gen yan mandawit, JUDA AMIN DAKON KILA AMIN MADEP. ²⁷ Yesu da ileh bamoron kabo noknok bamori kisi dapgwit. ²⁸ Dapba Pinkep da papiakon gen tosok unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Yokwi pakpak amin unun kabikon anakbi.” ²⁹ Amin kinj ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, “Ae! Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan kaluk ak do yagil, ³⁰ do giptingo ankutnanek tilak kindapmon da pi!”

³¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyindet amin kisi yan gin notni yoyin yoyin anek ansolat anek yan yawit, “Amin diwari panpulugagit da nido iyi dakon giptim anpulugok do antidok asak? ³² On amin Kristo, asi Juda amin dakon Kila Amin Madepni kan, tilak kindapmon da pinban kanek nandan

gadan imneŋ.” Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok an ingumal.

Yesu kimakgit

(Mt 27.45-56 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

³³ Gildat binap 12 kilok anjakwan miktim kisi pilin tuk anjakwan kin pilindo 3 kilok agit. ³⁴ Kin 3 kilok anjakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, “Eloi, eloi lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pinkopno, Pinkopno, nido nepman dekdal?”

³⁵ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

³⁶ Yanba amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anenakgit. Anenagek yan yagit, “Ji yipba koneŋ. Elaija da asi abin tilak kindapmon nan abidan abinban koneŋ, bo dima.”

³⁷ Yan yanban Yesu madepsi yan tidanek kimakgit.

³⁸ Kimagakwan Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon dagan ki timi bamori agit. ³⁹ Anjakwan emat amin 100 dakon kila amin da Yesu inamikon kimakban kanek yagit, “On amin asisi Pinkop dakon Monji egipgut.”

⁴⁰ Anjakwan miŋat diwari dubagisogon da agek pindak nandanjo awit. Unun miŋat kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala, ae Maria nwanjwari kinda unun Jems buŋon nani gat Josep

gat dakon menji, ae Salome gat kisi akgwit. ⁴¹ Yesu Galili miiktimon egipgut bisapmon unun miñat kabi da yol awilek oman an imiñek egipgwit. Unun dagin dima, ae miñat diwari kisi Yesu gat Jerusalem kokup papmon kiwit unun kisi kanjakwa Yesu kimakgit.

*Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit
(Mt 27.57-61 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)*

⁴² Sabat dakon tagaptok bisap Nenjo pilindo
⁴³ Josep Arimatea kokupmon nani da apgut. Unun gen kokwin amin kabi dakon kila amin egipgut. Amin morapmi da nandaba wukwan imgwit. Ae unun Pinjokop da Amin Kila Akdisak unun do jomjom anek egipgut. Josep unun pasol pasoli mini Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit.
⁴⁴ Iyiban Pailat da emat amin 100 dakon kila amin yan iban opban iyigit, “Asi Yesu kunwak, bo dima?”

⁴⁵ Iyiban emat amin 100 dakon kila amin da yan yagit, “Asi kunwak.” Yan yanban nandanek Josep da bumjot ankisak do yan mudan imgut.

⁴⁶ Aban Josep da kin imal kwakwagi kinda yuman anabin Yesu dakon bumjot tilak kindapmon nan abin unun imal nan wamgut. Waman anki tip kinam kindakon yipmanek tip madepsi kindan antobilban abin yoma sogut. ⁴⁷ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria Josep dakon menji gat da kanjakwal Yesu dakon bumjotni yipgut.

16

*Yesu kimoron da pidagit
(Mt 28.1-8 ae Lk 24.1-12 ae Jn 20.1-10)*

¹ Sabat bisap mudanakwan pilin pilindo Maria Makdala kokupmon nani, ae Maria Jems dakon meni, ae Salome, unun miñat kapbi da bit nelak, ae yo mibili mibili kibañi tagisi, Yesu dakon bumjotni son im do yuman pañkosit awit. ² Yan anek pakgwit da Sonda wisa dagokdo tip kinamon kik do kinakwa gildat wigit. ³ Kinjek kosiron yan nandat anek yan yawit, “Namin da tip kinam dakon tip madep antobilban pisosak?” ⁴ Yan yanek kin kanba tip madep kili antobilbi kawit. ⁵ Yan kanek tip kinamgwan pigi wili gimonji kinda kawit. Unun ilikba pigik kwakwagi dubagi kinda pabi da aminsi tet do yikban kawit. Kanek wuripdagek pasalgwit.

⁶ Yan nandanakwa yoyigit, “Ji wuripdagek dima pasolni. Yesu Nasaret kokupmon nani tilak kindapmon anakbi unun kok do aben. Unun kili pidan kik, idon mini. Tamoni oni kabit. ⁷ Kin pandetni gat Pita gat yan yoyini, ‘Unun da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kik do kili dayigit, do unudon kin koni.’ ”

⁸ Yan yoyinban miñat kapbi unun pasal nimnimigek tip kinamon da wiñ tintim yanek kiwit. Kin pasol pasol anek amin di dima yoyiwit.

*Maria Makdala kokupmon nani da Yesu kagit
(Mt 28.9-10 ae Jn 20.11-18)*

⁹ Yesu Sonda wisa dagokdo kimoron da pidanek mibiltok Maria Makdala kokupmon nani altan imgut. (Unun miñat Yesu da kalip kon 7 kabi burigwan egipgwit ban yol imgut.) ¹⁰ Altan iban kin Yesu dakon pandet kabini kunam takba pindagek yan yoyigit, ¹¹ “Yesu kalugi egakwan

kat.” Yan̄ yan̄ban gen un̄un do nandaba bami dima agit.

Pañdetni bamori da Yesu kosiron kagimal
(Lk 24.13-35)

¹² Buñon pañdetni bamori da kokup kindakon kik do kin̄akwal Yesu da giptimi kulabik anek altan̄ yoban amin̄ n̄wak̄n̄wari kinda yan̄ kagimal. ¹³ Altan̄ yoban tobil kin̄ notni diwari yoyin̄bal nandaba bami dima agit.

Yesu da pañdetni pi ani do yoyigit
(Mt 28.16-20 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁴ Aeni don pañdetni 11 kabi muwuk yigek jap nan̄akwa altan̄ yomgut. Altan̄ yomin̄ek gen tebaisi yan̄ek yan̄ yoyigit, “Ji amin̄ da ‘pidak da egisak’ yan̄ dayin̄ba nido nandaba bami dima ak? Nandan̄ gadatji mini?”

¹⁵ Aeni san̄benek yan̄ yoyigit, “Ji miktimi miktimi kin̄ Gen Bin Tagisi amin̄ kisisi yoyin̄ mudoni.

¹⁶ Amin̄ kinda nak nandan̄ gadan̄ naminek telagi pakbi sosak kan̄, un̄un amin̄ Kwen Kokup do amin̄ asak. Ae amin̄ kinda nak dima nandan̄ gadan̄ namjak kan̄, un̄un amin̄ Tipdom do amin̄ asak.

¹⁷ Nak nandan̄ gadan̄ namni amin̄ tapmim yobo wasok tapmimi ton̄ yan̄ ban̄ akdan̄: nak dakon man yan̄ek kon̄ yoldan̄, ae gen n̄wak̄n̄wari yokdan̄. ¹⁸ Ae un̄un amin̄ da tun̄on amin̄ emari ton̄ abidokdan̄, ae pakbi emari ton̄ nan̄ba un̄un da dima pañupbal akdan̄. Un̄un amin̄ da sot amin̄ kisiri kwenikon witjin̄ba sotni mudokdan̄.”

Yesu Kwen Kokup wigigit
(Lk 24.50-53 ae Ya 1.9-11)

¹⁹ Amin Tagi Yesu gen unun yoyiŋ mudanŋakwan Piŋkop da anenakban Kwen Kokup wigigit da Piŋkop da aminsi tet do yikdak. ²⁰ Anakwan panŋetni miktimi miktimi kiŋ Piŋkop dakon geni yoyiŋ anan kiwit. Kiŋakwa Amin Tagi unun gat egek panpuluganŋakwan wasok tapmimi ton anek geni jonik panŋteban agit.

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106